I чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 (201) 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — (212) BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го ГРУДНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 19, 1972 No. 233. VOL. LXXIX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Понеділок, 18 грудня 1972

ФЕДЕРАЛЬНІ СЛУЖБОВЦІ ТА ВІЙСЬКОВИЙ ПЕРСОНАЛ в ЗСА одержать підвишку у заробітних платнях у висоті між 5.14 і 6.69 відс. з датою 1 січня 1973 р. Ідеться про підвишку, до якої федеральні службовці і військовики були управнені ще в жовтні 1972, але президент Ніксон тоді на це не погодився. Ця підвишка коштуватиме уряд близько 2 біл. долярів.

НА ЗАХОДІ появилася значна кількість таємних китайських комуністичних документів, здобутих китайською націоналістичною розвідкою, які кидають світло на куліси чистки в компартії Китаю та ліквідації групи Лін Піяо, сподіваного наслідника Мао Тсе-тунга, а противника Чжоу Ень-лая. Ідеться тут про документи чч. 12 і 24 ЦК Китайської Комуністичної Партії, автентичність яких підтвердив Державний департамент ЗСА.

З'ЄДНАНА СПІЛКА ГІРНИЧИХ РОБІТНИКІВ знайшлися напередодні далекойдучих змін у зв'язку з виборчою програмою дотеперішнього її лідера В. А. Бойлі, якому роблено закиди в надужиттях, а також у пофальшуванні вислідів виборів в 1969 р., коли проти Бойлі кандидував Джозеф Яблонскі, якого відтак разом з усією родиною замордовано. Новообраний президент Арнолд Р. Міллер заповів „чистку" спілки від злочинних елементів. Вибори відбулися під наглядом Департаменту праці.

НЮ ЙОРКСЬКА ПОЛІЦІЯ серйозно дискредитована у зв'язку з крадіжкою понад 30 фунтів чистої героїни, що була сконфіскована у відомій справі під назвою „Френч конекшен". Героїна находилася від 1962 року в поліційному магазині, звідки її викрадено, а на її місце здепоновано нешкідливий білий порошок. Вартість вкраденої героїни обчислюють на суму близько 17 міл. долярів. В цій справі розпочато інтенсивне слідство.

АВСТРАЛІЙСЬКІ ЖІНКИ одержуватимуть заробітну платню на рівні з чоловіками за таку саму працю. Новий закон увійде в життя з 30 червня 1975 р. Змагання за цей закон належало до головних вимог Партії праці, яка перемогла у виборах 2 грудня ц. р. За статистичними даними, в Австралії під теперішню пору нараховується 1,545.700 працюючих жінок. Це число не включає домашньої прислуги і сільськогосподарських робітниць.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОН схвалила започаткувати міжнародну програму охорони оточення, серед якого живе людина. В системі ОН буде створена спеціяльна агенція з осідком в Найробі, Кенія. Агенцію очолюватиме Моріс Ф. Стронг, канадський індустріяліст. Бюджет агенції встановлений у висоті 100 міл. долярів. Передбачається створення 110 станцій у різних пунктах земного глобу, які збиратимуть дані про якість оточення: землі, океанів та атмосфери.

ПЕРОНІСТСЬКА ПАРТІЯ РОЗКОЛОЛАСЯ, номінуючи Хуана Перона і д-ра Г. Кампору кандидатами на президента Аргентини, не зважаючи на те, що Перон напередодні свого виїзду до Парагваю й Еспанії відмовився кандидувати. Перроністів підтримують 15 інших аргентинських партій. Номінація Перона і Кампори нелегальна, бо згідно з законом про вибори, виданим військовою владою, вони обидва не мають права кандидувати, бо на 25 серпня ц. р. не жили в Аргентині. Перон заявив підтримку Кампорі, висилаючи йому з Парагваю ґратуляції.

КАНЦЛЕР ВІЛЛІ БРАНДТ заявив у своєму першому виступі перед Бундестаґом (нижчою палатою німецького парляменту), що політика його уряду буде спрямована на внутрішньонімецькі проблеми і за своїм загальним тоном буде „близько землі". Першим актом Брандта було призначення Егона Бара, який вів переговори зі Східньою Німеччиною, на пост міністра з одночасним дорученням підписати 21 грудня договір між обома німецькими державами.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 10,517.00
Досі вплинуло разом	$1,574,441.50
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ	$ 225,558.50

Більші пожертви зложили: Таїса і д-р Богдан Р. Кузьма (Лінкольн, Ровд Айленд), Андрій Лесів (Кергонксон, Союзівка), Марія й Андрій Тхір (Голіок, Массачусетс), Іванна і д-р Михайло Яцух (Гартфорд, Кон.) по $1000.00; Михайло Мельникович (Таксон, Арізона) $800.00; Богдан Казевич (Детройт, Міч.) $500.00; по $200.00: Микола Лесів (Детройт), Петро Прус (Філядельфія), Роман Стефанюк (Джексон Гейтс) та Євген Колянковський (Плезант Велі, Н. Й. — 150.00 дол.

По $100.00 зі стейту Коннектикат (Гартфорд) зложили: Кляра і Степан Гарасимів, Михайло Гарасимів, д-р Мирослав та Ірина Зелик, Іванна і Богдан Козак, Юлія і Павло Колінські, Іван Полотнянка, Віра й Андрій Рудик, Ярослав Ткачук, Марія й Іван Шкірка. З Бріджпорту: Дарія і Мирослав Стахів, Українська Католицька Церква. Зі стейту Мічіґен (Детройт і околиця): Текля і Стефан Гринчук, Оксана Кузів - Кайзер, Магдалина і Павло Кочубей, Рудольф Лакота, 63-ий Відділ Союзу Українок Америки (СУА), 96-ий Відділ СУА, Олександер Шелич. Зі стейту Ню Джерзі (Ню Бронсвік): Лідія і Дамян Геча, Маргарита і Василь Кець, Тамара і Порфірій Панкевич, Михайло Плешкан (Ірвінґтон). Зі стейту Ню Йорк (Сиракюзи): Михайлина і Ярослав Величко, Стефанія Жизневська, Олексій Кравець, Степан Кравс, Галина і Дмитро Круль, інсп. Андрій Пельц, д-р Михайло Семчишин, інж. Володимир Сенейко, Іван Старейкий, хор „Сурма", Марія і д-р Роман Борковські (Йонкерс); Ярослав Т. Татомир (Левіттавн, Па.), Ярослав Штойко (Філядельфія, Па.); М. В. — Клівленд, Огайо; 221-ий Відділ Українського Народного Союзу (УНС), Братство св. Стефана в Чикаґо Ілл.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208. 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

ПІД ЧАС ПОВОРОТУ „АПОЛЛО-17" ІЗ МІСЯЦЯ АСТРОНАВТ ІВЕНС ВІДБУВ „ПРОХІД" ПО КОСМІЧНИХ ПРОСТОРАХ

Гюстон. — Відчаливши в четвер минулого тижня із місяця і з'єднавшись із своєю командною кабіною, астронавти із залоги „Аполло-17" скерували свій корабель у поворотний лет до Землі. Перебуваючи на відстані яких 185 000 миль від Землі і під час лету із швидкістю 2 200 миль на годину в неділю 17 грудня ц.р. астронавт комодор Роналд Івенс відкрив о год. 3.33 по полудні східнього стандартного часу двері назовні і вийшов прив'язаний на линві в космічний простір. „Прохід" Івенса космічними просторами тривав 47 мінут і його перебіг був передаваний телевізійними апаратами в кольорах до контрольного центру у Гюстоні і звідти до телевізійних станцій ЗСА і світу. Повернувся комодор Роналд Івенс в середину командної кабіни о год. 4.20 по полудні і, замкнувши вхідний отвір, він разом з двома іншими астронавтами продовжував виконувати призначені для нього завдання. Головною метою „проходу" Івенса космічними просторами було обійти навколо командну кабіну і вибрати із заінстальованих в неї позаду фільмових фотоапаратів зроблені ними під час кружляння в орбіті Місяця три фільми і занести їх в середину кабіни. Це був перший вихід Івенса з кабіни з дня викстартування Аполло-17. Після закінчення „проходу" Івенса залога „Аполло-17" продовжувала лет до Землі, причалення до якої визначене на вівторок — година 2.24 по полудні на водах Тихого океану. Відбувався поворотний лет по визначеному курсі без будь-яких відхилень і без будь-якої потреби виправляти його напрямок із контрольної станції на Землі.

Американський космічний корабель полетить до Венери в 1973 р.

Вашингтон. — Хоча ЗСА більше не плянують полетів на Місяць, можливо, й до кінця цього століття, однак, будуть продовжуватись досліджения космосу міжплянетними станціями без людської залоги. На осінь 1973 року заплянованo запуск космічної станції „Марінер-10" в напрямку до Венери, про що повідомили з Науково-дослідного центру при Каліфорнійському технологічному інституті. „Марінер-10" буде обладнаний так, що він облетить Венеру і потім попрямує в космосі в напрямку до Меркурія — плянети, що кружляє в нашій соняшній системі найблимжче біля сонця. Та міжплянетна станція передаватиме відомості про стан і склад атмосфери та про інші явища на Венері й на Меркурії, який вперше буде підданий вивченню з допомогою космічного корабля. До Меркурія „Марінер-10" має долетіти весною 1974 року, пролітаючи повз ту плянету на віддалі 1 000 миль. Не повідомлено, яка буде дальша доля „Марінера-10": чи він попрямує у вічну мадрівку в космосі, чи наблизиться до сонця й згорить.

Між ЗСА та Чіле почнуться переговори

Вашингтон. — Речник Державного департаменту повідомив, що 20 грудня почнуться переговори на високому поземі між ЗСА та Чіле з метою досягнути погодження у справах, які довели до загострення у відносинах між цими двома державами. Ініціятиву для переговорів дали ЗСА, бажаючи з'ясувати питання націоналізованого в Чіле американського майна, а також питання чілійського довгу до ЗСА, що спричинило здержання кредитів для Чіле. Як відомо, закордонні довги Чіле перевищили суму 3 біл. дол., з чого понад 1.7 біл. дол. Чіле довжне ЗСА. Очевидно, в додатку до цього залишається ще справа відшкодувань для тих американських компаній, яких майно уряд президента Алленде націоналізував. В часі свого перебування в Ню Йорку, президент Алленде, виступаючи на пленарній сесії ОН, гостро заатакував був „американський імперіялізм". В час відвідин СССР в першій половині грудня Алленде дістав запевнення від совєтських лідерів щодо значної допомоги у грошах та технічному виряді. Для нікого не є таємницею, що СССР хоче використати ситуацію, щоб закріпити свої впливи у ще одній південно-американській державі. Про тенденції оформити бльок південноамериканських держав в опертi на СССР можна робити висновок на основі комунікату, що його видано в Гавані з нагоди чотирьохденних відвідин на Кубі президента Алленде у його поворотній дорозі з СССР.

У Філядельфії широко розгортається збірка фондів на Центр Українських Студій в Гарварді

Філядельфія (Р.П.). — Беручи під увагу короткий вже реченець сплати належних фондів на Центр Українських Студій в Гарварді, бо лиш до кінця цього місяця, у Філядельфії створилися і законтивізувалися дві групи для успішної реалізації цього пляну. Крім існуючого тут звичайного Комітету ФКУ, постала ще студентська комісія та створився спільний комітет Товариств Інженерів і Лікарів. На зборах, у пресі, радіо і масовим поширенням листівок широко розпропаґовано активність, цілі і потреби Катедр Українознавства і при тому розпочато активно збірку фондів.

Досить завзято ведуть кампанію українські студенти. Вони не пропустили ні одної нагоди, ані більшої імпрези, щоб не роздати повідомлення і заклики у справі ФКУ. В тій цілі вони зааранжували телефонічне зголошування пожертв під час радіопрограми „Голос Мирян", при чому усі зголошені так жертводавці були негайно проголошені в радіо.

Ця акція була можлива завдяки тому, що керівник радіопрограми Ю. Головчак обмежив свій норальний матеріял, давши можливість студентам прочитати коментарі про Гарвард, заклики для пожертв, три листи жертводавців, та усі зголошені телефоном датки. Під час цієї авдиції і в той день було 28 телефонічних зголошень на суму 2,850.00 дол.

Головою цієї активної студентської групи є Юліян Левицький. Радіопрограмою керував Роман Процик. Дикторами були: Марійка Медуха, Марко Тарнавський, Володимир Лупань та Роман Петик. При телефонах дижурували: Богдан Пазуняк, Юліян Левицький, Антін Рубель.

ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ЗАМИРЕННЯ У В'ЄТНАМІ ЗАСТРЯГЛИ НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ

Вашингтон. — Не зважаючи на те, що ще в жовтні Генрі Кіссінджер, дорадник президента Ніксона в політичних справах, заявив, що замирення у В'єтнамі уже „за вуглом", справа сьогодні так рожево не виглядає і фактично переговори найшлися в сліпому куті без ніяких конкретних виглядів на те, чи і коли вони будуть відновлені і як скоро прийде до замирення. Згідно з вияснениям Генрі Кіссінджера на пресовій конференції 16 грудня, трудність в переговорах виникла з хвилиною, коли з американського боку поставлено домагання: а) уточнити текст проєкту договору у в'єтнамській та англійській мовах, щоб потому не було різної інтерпретації; б) визначити докладно питання введення в життя міжнародного контрольного чинника, його компетенцій і форм та способів діяльности; в) формально в договорі ствердити, що обидві частини В'єтнаму будуть жити в мирі і ні одна зі сторін не буде накидати іншій розв'язок проти її волі. В цих трьох питаннях в часі паризьких переговорів між Ле Дуком То та Кіссінджером не досягнуто ніякого погодження і таким чином переговори закінчилися без ніякого позитивного завершення. Кіссінджер підтвердив, що трудність справляло також становище південно-в'єтнамського уряду, який вимагав і продовжує вимагати гарантій, а також виведення з Південного В'єтнаму північнов'єтнамських військ. Згідно з заявою Кіссінджера, президент Ніксон не визнав за задовільні і сприйнятливі для ЗСА умови, на яких настоює Північний В'єтнам. Бажанням Президента є забезпечити у Південносхідній Азії „тривалий і справедливий мир". З'єднані Стейти не дозволять себе „заманеврувати" у договір, ні не піддадуться ніякому „шантажеві", а будуть змагатися за замирення, яке відповідало б інтересам всіх заінтересованих сторін, а не було вигідне тільки для Північного В'єтнаму. У зв'язку з такою ситуацією, американський уряд застановляється над способами і засобами натиску на Північний В'єтнам. З Вашинґтону інформують про можливі заходи, щоб дістати підтримку з боку СССР та Китаю, а також про посилення військових акцій, в тому продовження мінування пристаней і відновлення бомбардування на північ від 20 паралелі. Треба відзначити, що з нагоди перебування Ле Дука То в Москві у поворотній дорозі з Парижу, совєтські чинники дали Північному В'єтнамові запевнення про повну і „беззастережну" підтримку у змаганнях за замирення на тих умовах, що їх домагається Північний В'єтнам та В'єтконг. Заступник Кіссінджера ген. А. Гейг виїхав до Південносхідньої Азії, де поінформує уряди Південного В'єтнаму, Ляосу та Камбоджії про зміст і хід переговорів в Парижі та з'ясує становище американського уряду.

Совєтський бльок проти „вільного обміну людей та ідей"

Варшава. — У зв'язку з переговорами в Гельсінках в справі скликання Европейської Конференції Безпеки та Співпраці політичні чинники комуністичних сателітів СССР гостро критикують західню вимогу уможливити в рямцях загального „потепління" в Европі „вільну виміну людей та ідей" між державами західнього та совєтського бльоків. Як видно з коментарів комуністичних лідерів Польщі, Східньої Німеччини, Чехо - Словаччини і навіть Угорщини — всі вони хотіли б обмежити співпрацю до економіки та технічного обміну, але рішуче відмовляються від обміну на полі культури та ідеології. В Чехо-Словаччині ця західню пропозицію оцінуують як „ідеологічну диверсію" з метою підірвати основи „соціялістичного ладу". Знову ж польський орган „Глос праци" написав, що „корисний обмін добрами і технічним знанням у світі не може бути інтерпретований як вільний обмін ідеями, як цього хотіли б наші західні політично - ідеологічні опоненти". Такий „вільний обмін", пише газета, „розброїв би нашу націю, позбавив би нашу молодь патріотичних почувань", послабив би тісні зв'язки з СССР та іншими комуністичними державами. Ще гостріше проти такого обміну виступають у Східній Німеччині, яка є напередодні підписання договору зі Західньою Німеччиною, на основі якого буде дозволений вільніший контакт між населенням обох німецьких держав. В Угорщині режим звернувся з закликом до населення скріплювати марксистсько - ленінську пропаґанду та ідеологічний вишкіл. Як відомо, СССР є безпосередньо зацікавлений позитивним завершенням гельсінських переговорів та відбуттям Европейської Конференції Безпеки, але при передумові, що ця конференція з участю ЗСА затвердить існуючий в Европі статус кво і леґалізує загарбання Москвою східньоевропейського простору у висліді другої світової війни. Загарбання територій інших східньоевропейських народів після першої світової війни, в тому України, а також балтицьких республік в 1940 р. — СССР вважає вже за цілком „леґалізований факт", який ніким у світі більше не оспорюється.

Річні Збори 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії перевибрали уряд

Річні Загальні Збори 5-го Відділу УНСоюзу, Братства св. о. Миколая в Асторії, Н.Й., що відбулися тут в неділю, 17-го грудня, зробили підсумки успішної діяльности Відділу за 1972-ий рік і перевибрали дотеперішній уряд у повному складі на 1973 рік, висловлюючи цим своє довір'я і признання урядовцям за виконану працю. Особливо тепло привітали члени звіт секретаря Відділу Миколи Хоманчука, який приєднав у 1972 році 54 нові члени, та вручив приявним на цих зборах членам Екзекутиви вісім аплікацій нових членів. До складу уряду 5-го Відділу були переобрані: ред. Володимир Левенець — предсідник, Андрій Малан — заступник предсідника, Микола Хоманчук — секретар, Маріянна Климишин — касир, Стефан Ковалівський — заступник секретаря, Іван Іленко — заступник касира, Іван Чуба — голова Контрольної Комісії та Микола Оприско і Богдан Демчук — члени К.К.

Збори вислухали звітів згаданих урядовців Відділу за 1972-ий рік та схвалили, на внесення голови Контрольної Комісії, абсолюторію урядові. До зібраних понад 70 членів Відділу промовляли: головний предсідник Йосип

(Закінчення на стор. 5-ій)

Режим затривожений зростом націоналізму в СССР

До такого висновку дійшла редакція „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 18 грудня, аналізуючи події в СССР на протязі останнього тижня. „Цього року, більше як будь - коли за останнє десятиріччя, зріс націоналізм в совєтських республіках на окраїнах властивої Росії... Неросійські народи — близько половина совєтського населення — стають неспокійні. У Литві деякі люди рішилися на смерть через самоспалення, протестуючи проти совєтського панування. В Естонії гострий зріст абортів приписується „безвиглядності". В Україні принаймні двічі на протязі останнього літа військові частини стріляли на демонстрантів. В кавказькій Грузії підкупства і надужиття в комуністичній партії привели до чистки. Фонди на будову 21.500 нових мешкань просто „зникли". У совєтській центральній Азії відбуваються суди над „хуліганами", в яких узбецькі прізвища, але провини не подані. Совєтський провід не бажає мати клопотів близько червоного Китаю. В самій властивій Росії, як інформують західні і азійські постійні жителі і туристи, найбільшою проблемою є нудьга, монотонний спосіб життя в комуністичних умовах. Алькоголізм, який завжди був проблемою в Росії, зростає. Плян продавати американську кока - колу в СССР спирається на бажанні протидіяти в той спосіб пиятству. Мало, однак, людей надіється на зменшення у споживанні горілки. В країні зла погода, а також ця сама недбайлива праця, яка ввесь час знижує якість совєтської індустрійної продукції, збільшили розміри цьогорічної катастрофи у зборі зерна... В цьому році рівень життя в Совєтському Союзі по всій правдоподібності обнизиться. Комунізм просто не може витримати змагання з капіталізмом".

Джон Скалі призначений на пост представника ЗСА в ОН

Вашингтон. — Президент Ніксон призначив свого дотеперішнього спеціяльного дорадника у зовнішньополітичних справах, кол. видатного політичного кореспондента Джона Скалі на представника ЗСА до Об'єднаних Націй. Дж. Скалі приходить на місце Джорджа Буша, призначеного на голову Крайового комітету Республіканської партії. Новий американський представник в ОН має за собою чималий досвід на відтинку міжнародного життя, а зокрема на відтинку американсько - совєтських взаємин. Займаючи становище спеціяльного політичного дорадника Президента Джон Скалі брав участь у всіх поїздках Ніксона, в тому до Китаю та СССР. Крім того, Скалі ще за президентури Кеннеді, працюючи як головний дипломатичний кореспондент Американської Радіової Корпорації (ABC), був зв'язковим між американськими і совєтськими дипломатами в час відомої кубинської кризи. На посаді представника ЗСА в ОН Скалі матиме рангу, що відповідатиме ранзі члена кабінету.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

У КЛІВЛЕНДІ ВШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ БІЛАСА Й ДАНИЛИШИНА

Клівленд, Огайо. — (Б-й) — Заходом місцевих Відділів УККА — (Українські Злучені Організації — УЗО) тут відбудеться вшанування славної пам'яти бойовиків ОУН Василя Біласа й Дмитра Данилишина, у сорокріччя їхньої геройської смерти. В суботу, 23 грудня 1972 о год. 7-ій вечора в авдиторії школи св. Йосафата, при 5720 Стейт Ровд у Пармі, над символічною могилою буде відправлена Панахида, а після неї відбудеться відповідна до хвилини програма, яка включатиме святочне слово д-ра Тараса Антоновича, сольовий виступ скрипаля Ярополка Ласовського та виступи молоді СУМА й Пласту. До організованої участи запрошені українські комбатантські та молодечі організації із своїми прапорами.

ДОПОВІДЬ ПРО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО І ЛІТЕРАТУРНУ КРИТИКУ В ДІЯСПОРІ

Кембридж, Масс. — В четвер 14 грудня ц.р. тут в українознавчому семінарі Осередку Українських Студій при Гарвардському Університеті відбулася доповідь ред. Богдана Кравцева на тему „Літературознавство і літературна критика в діяспорі: сучасний стан і перспективи". Проводив семінаром докторант у ділянці порівняльного літературознавства Григорій Грабович. Доповідь тривала годину і потім відбулася одногодинна дискусія, в якій брали участь професори Омелян Пріцак і Роман Шпорлюк, лектор Андрій Горняткевич, докторанти і студенти Орест Субтельний, Любомир Гайда, Олег Ільницький, Наталка Пилип'юк, Павло Магочі, Зенон Когут, Адріян Сливоцький та інші. Відбувся семінар у приміщенні українського Семінару у бібліотеці ім. Вайденера.

РАДІОПРОГРАМА „З НАМИ БОГ"

Філядельфія. — у перших числах листопада ц. р. з Філядельфії розпочали через потужну радіовисильню ВІВФ на хвилі 104 ФМ надавати нову українську католицьку програму під назвою „З нами Бог". Тижневик „Шлях" інформував 12 листопада, що програму чути у Філядельфії та околицях, також у південній та центральній частині стейту Ню Джерзі і аж до околиці Редінґу, Па.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА НА ГРУДЕНЬ	— 700 НОВИХ ЧЛЕНІВ
РАНІШЕ ОДЕРЖАНО	— 130 ПОДАНЬ
ТЕПЕР ОДЕРЖАНО	— 32 ПОДАННЯ
ДО ЗДОБУТТЯ	— 538 НОВИХ ЧЛЕНІВ

В останніх днях подання про прийняття нових членів надіслали:

Микола Хоманчук (В. 5) — 7, Степан Гавриш (В. 14, 47, 83 і 424) — 7, Стефан Островський (В. 270), д-р Михайло Снігурович (В. 277 і 387), Михайло Волошин (В. 281), Михайло Гентош (В. 305), Михайло Каркоць (В. 345) і Микола Перейма (В. 448) — по 2; Микола Оприско (В. 5), Василь Мандзій (В. 8), Михайло Отрок (В. 14), Володимир Вітковський (В. 40), Марія Юров (В. 219) і Іван Малко (В. 320) — по одному членові.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Контроля цін і платень

Секретар скарбу Джордж Шульц, головний економічний дорадник президента Ніксона, виявив, що Президент вирішив продовжити державну контролю цін і платень поза первісно передбачений термін 30 квітня 1973 року і в тому дусі зголосить до Конґресу окрему пропозицію. Його деталів покищо не виявлено, поза ствердженням, що не збільшуватимуть федерального персоналу службовців, не підвищуватимуть платень екзекутивних урядовців, які отримують по 36.000 і більше долярів річної платні, і що окрему увагу зверне Уряд на справу харчових цін, яка є „дуже трудним досвідом". Сутнім моментом у цій заяві є ствердження, що Уряд вважає далі своєю головною місією боротьбу проти інфляції, не спочивши на лаврах покращаної економіки і обниження числа безробітних до 5 відс. Президент Ніксон правильно оцінив свою виборчу перемогу, як вислів вдоволення виборців закінченням війни у В'єтнамі та виведенням економіки з стану безконтрольних перегонів між платнями і цінами. Тимчасове злегковаження зросту дефіциту державного бюджету вивело економіку із стагнації, виявом якої було загрозливе безробіття, що доходило вже до 7 відс. Доброю вісткою є заповідь Джорджа Шульца, що поставлено „ліміт" державним бюджетовим видаткам до 250 більйонів.

Проголошена Ніксоном 15 серпня 1971 р. „Нова економічна політика", друга фаза якої розпочалася 14 листопада 1971 р., була дійсно „новою" постільки, що відхилялась від принципу вільної торгівлі і продукції, спертих на приватній ініціятиві і суперництві. Цей принцип ліг в основу політичної філософії Республіканської партії. Ніксон був завжди проти будь - якої державної контролі в економічному житті країни і поручав тільки добровільну контролю. Він не вирікся того принципу, тільки пристосував змінену тактику до змінених господарських відносин. Філософія Демократичної партії, зближена дещо до соціялізму, поручала була раніше таку обмежену державну контролю. Цікаво, що коли Ніксон завів її і хоче зберегти, демократичний сенатор Вілліям Проксмайр, голова об'єднаної конґресової Економічної комісії, проголосив 26-сторінкове звідомлення, в якому домагається звільнити з-під контролі фірми, що затруднюють менше як 1.000 робітників, та всі дрібні підприємства і скасувати контролю комірного. Не добре, коли рішення економічного характеру приймається під кутом партійної опозиції, тим паче, коли власне недавні вибори доказали, що велика більшість в народі сприяє рішучій боротьбі проти інфляції, сприяє державним ощадностям та контролі над зростом цін і платень.

„І транзистор, і підкова"

Так зветься стаття Л. Шаменкової в урядових московських „Известиях" з 29 листопада ц. р., до того ще й надрукована з піднаголовком „На важливі теми". У ній згадано про багато листів до редакції „Известий" і, звичайно, промовчано, що ці листи надходять саме в 50-ту річницю створення СССР — головну „тему дня" всієї совєтської преси. Про що йдеться у листах? — Про заперечення „ґрандіозних досягнень" СССР у ділянці економіки. Ось про що пишуть читачі: Д. Степаненко з Кіровограду, з України, повідомляє, що ніде не можна знайти звичайної коси; А. Хохлов із Горьковської области в Росії пише, що людям потрібно ґасових лямп, бо що робити, коли гасне електрика; з Молдавської АССР, з Окниці інформує С. Павлов: „Останніми часами ми взагалі не одержуємо підків і цвяхів, нічим підковувати коней". Пишуть з різних сторін СССР про те, що не можуть знайти пилок, коромисел, цвяхів, обценьків, ножиць, звичайних дерев'яних граблів. Навіть в упривілейованій з економічного боку Російській СФСР, у Костромі „годі знайти дерев'яні корита для рубання капусти, решіт, сит, плетених кошиків, діжок. Прямо дивно, — пише якийсь читач „Известий": Живемо в лісовому краї, а таких простих речей і вдень з вогнем не знайдеш".

В СССР, як і у всіх інших країнах світу за останнє півсторіччя, розвинулась промисловість. Але режим кинув найбільші гроші й найкращих фахівців не на випуск товарів широкого вжитку для забезпечення населення: ЦК КПСС, пропаґандивно говорячи про мир, поставив господарство на службу й обслугу совєтської армії, продукує ракети з атомовими головками, один за другим випускає в космос шпигунські „спутніки"... Що з того народам, зібраним у країні під назвою СССР? Що з того, що продукують навіть холодильники, коли до них немає запасових частин? Скільки людей літає в совєтських космічних ракетах? Понад 200 мільйонів душ живуть в СССР на землі. Вони не є об'єктом державної опіки, тільки є об'єктом державного визиску, інакше не було б у „Известиях" документу про граблі, і то в 50-ліття СССР.

І. Вовчук

КУРС СТАРИЙ, А КУЛЬТ НОВИЙ

(Розважання)

(1)

Новина. Всіма мовами націй і народностей, включених в комплекс московського царства, в газетах і журналах ТАСС подав таке повідомлення: „Видавництво політичної літератури видало третій том промов і статтей генерального секретаря ЦК КПСС Л. І. Брежнєва „Ленінським курсом". Статтей генеральний секретар мов би й не писав, не було їх в московській пресі, а набалакав за два роки аж 535 сторінок — все про будову соціялізму та нову фікцію, яку назвали в ЦК КПСС „новою історичною спільністю людей — радянським народом".

Як виглядає з довгих славословій і прославлянь, що з'явилися в совєтській пресі з приводу такої події, в збірник включено доповіді, промови і різні виступи найстаршого в ханаті між 1970-1972 рр. Попередню його балаканину, від 1964 до 1970 р., вміщено в двотомнику, виданому раніше. А про те, що говорив Брежнєв за часів царя Нікіти і „батька народів", немає й згадки. Його тодішні промови - переказування сказаного ранґою вищих, перед якими плазував Брежнєв, пішли в забуття і про те не сміють знати населення та партія.

Книжка вийшла величезним накладом і, як сказано в заголовку, в ній насвітлено ленінський курс в керівництві імперією за влади Брежнєва. Повінь низькопоклонства і підлабузницького вихваляння діяльности Ілліча число 2 розлилася по пресі московського царства. Теперішній Ілліч, хоч ще й не „геніяльний", але його політичний курс близький до геніяльного. Появу третього тому промов мудрого вождя, до речі, шаблюнових і безбарвних, „Коммунист" (ч. 16) в довгій статті, присвяченій виданню книжки, називає „важливою подією в сучасному ідейно - політичному житті". Так твориться новий культ.

„Правда" в довгій статті з приводу цього видання твердить, що мудрість „Ленінського курсу" допоможе комуністам та й всім працюючим засвоїти ленінський курс Ілліча, щоб „ще свідоміше і цілеспрямовано боротися за перемогу комунізму, за перемогу справи миру, демократії і соціялізму в цілому світі". Розмах світовий! Мир у світі, як думають догматики партійного офіціозу, прийде тоді, коли у всьому світі запанує комунізм, очевидно у московському оформленні. „Повна перемога соціялізму в усьому світі неминуча, — твердить Л. Брежнєв. — І за ту перемогу ми будемо боротись не шкодуючи сил". А „Ленінський курс" має в цьому допомогти працюючим. Тут все ясно, але є одна заковика: не так просто второпати генеральний курс будови соціялізму у „непомильного" Леніна.

Один курс був у нього в 1918 році. Тоді, як російську імперію розвалено в національних революціях, а на її руїнах поневолені нації створили свої держави, Ленін домагався створення на всіх просторах колишньої імперії „комбедів" — комітетів незаможних селян. Спираючись на них, большевицька стратегія будувала соціялізм. Інший курс прийшов за НЕП'у, після створення імперського комплексу під союзною вивіскою СССР. Тоді, закликаючи селян збагачуватись, змінено курс на одноособового трударя в сільському господарстві, а „комбеди" перестали відігравати економічну ролю, зниділи.

Дещо подібне було й з пролетаріятом — „клясою-гегемоном", рушійною силою в ленінській будові соціялізму. В 1919 р. генеральний курс був такий, що „професійні спілки повинні були зосередити в своїх руках все управління народним господарствам". А як створено імперський комплекс, в який включено незалежні республіки, курс змінився. І „непосереднє втручання профспілок в керівництво підприємствами треба вважати шкідливим та неприпустимим". В різні періоди збирання імперії і будови т. зв. соціялізму в ленінській політиці було кілька курсів — з першого погляду взаємосуперечних щодо будови соціялізму. Але всі вони були, на мою думку, похідними від одного генерального-імперського курсу: утримання відновленої большевицької імперії єдиною і неподільною.

**

Відновлення великодержавства у формі імперського комплексу — СССР і включення в союзну потвору національних держав, як підкреслював В. Ленін, „мало облегшити і п р и с к о р и т и зближення і злиття націй" („Коммунист" ч. 15), очевидно ж з російським народом, який на 24-му з'їзді партії став „глибоко інтернаціональним". Сучасна політика уніфікації націй через обмосковлення всього життя, для чого поборюється, звужується і витісняється національна самобутність, і є ленінським курсом у брежнєвському виконанні.

Започатковано його за царя Нікіти. Після смерти Сталіна партія опинилась на розпутті. Привчений до вождизму, провід її бачив, що мертвого диктатора немає ким замінити та й небезпечно. Хрущов виніс „батька народів", що втілив у життя імперії ленінський курс, з мавзолею під кремлівську стіну. А його спадщину — сталінізм залишив. В цьому був свій глузд, бо сталінізм є нічим іншим, як закріпленим - удержавленим ленінізмом.

(Продовження буде)

О. Зінкевич

ВАЛЕРІЙ ЧАЛІДЗЕ В АМЕРИЦІ

(1)

Для людини, яка приїздить з СССР на Захід і яка хоче повернутися назад, не легко говорити про людські права в Совєтському Союзі. Зокрема це нелегко для тих людей, що шукатимуть компромісу з системою, яку вони не творять, якої вони не є частиною, а яку хочуть змінити чи поліпшити. І це є власне у випадку д-ра Валерія Чалідзе, що прибув з Москви до Ню Йорку 23 листопада.

З виступів В. Чалідзе на пресових конференціях і його лекцій для студентів, професорів і американської публіки видно, що він не йде на жадний компроміс із совєтською владою, він хоче її поліпшити настільки, щоб могли бути забезпечені й здійснені в СССР людські права, задекляровані Об'єднаними Націями.

Хто такий Валерій Чалідзе?

Д-р В. Чалідзе народився в 1939 році. Доктор фізичних наук в ділянці полімерів. До 1970 року був директором Дослідного Інституту Пластики в Москві. Співзасновник і член керівництва Комітету Людських Прав у Москві, який постав 4 листопада 1970 р. на чолі з відомим нуклеарним фізиком, академіком Андрієм Сахаровим, А. Твердохлєбовим і письменником О. Солженіциним.

Багато разів В. Чалідзе сам чи разом з іншими дисидентами виступав в обороні осіб, арештованих, суджених чи репресованих за свої переконання.

Великого розголосу набула в СССР і на Заході справа В. Буковського, який був засуджений на сім років ув'язнення і який передавав на помешканні Чалідзе самвидавні матеріяли представникові Флямандського Комітету Акції Гуґові Себрехтсомі. Арешт Себрехтсома і Буковського став приводом до обшуку помешкання В. Чалідзе 7 квітня 1971 р., під час якого агенти КҐБ забрали цілий архів Комітету Людських Прав. Серед забраних матеріялів були сотні документів самвидаву, переписка, машинки для писання, а згодом при наступному обшуку забрано фотоапарт „Мінокс", який послужив для закиду, що Чалідзе хотів робити мікрофільми і передавати їх за кордон...

Афера з Себрехтсом спонукала В. Чалідзе написати брошуру „До мене прийшов чужинець". У передмові до брошури В. Чалідзе пише: „Для чужинців (ця брошура повинна) звернути їхню увагу на необхідність вести себе з найбільшим почуттям відповідальности".

В. Чалідзе написав декілька студій про справу людських прав. Найважливіші з них це „Суспільні проблеми" (13 стор., вересень-жовтень, 1971) і „Право засудженого громадянина покидати свою батьківщину", яка появилася також англійською мовою.

Не зважаючи на те, що Комітет Людських Прав в Москві на чолі з Сахаровим і Чалідзе відіграє дуже важливу ролю, в Україні з його діяльности не дуже задоволені. В редакційній статті самвидавного „Українського Вісника" (випуск V, який є в розпорядженні „Смолоскипу", на жаль, в знищеному стані) про цей Комітет можна прочитати наступне: „В кінці 70-их років у Москві академік Сахаров, фізики Твердохлєбов і Чалідзе створили Комітет Прав Людини — поміркованy опозиційну групу, яка має намір захищати конституційні права громадян. Відношення до національного питання в СРСР, до прав неросійських народів і ґарантій цих прав Комітет ніде не з'ясував. Є лише кілька загальних фраз. В першому зверненні до ЦК КПРС академіка Сахарова з ученим Турчиним і Р. Медведєвим є фраза, що поступова демократизація життя в СРСР необхідна ще й тому, що вона зменшить загрозу націоналізму. В тому ж зверненні пропонується ставити в пашпортах замість національности — тільки „громадянин СРСР" (такі пропозиції висувалися ще за Хрущова і були оцінювані в союзних республіках як стремління до дальшого зазіхання на їхню суверенність)".

З усієї документації, видань і писань московського Комітету Людських Прав виразно видно, що він стоїть на всесоюзних позиціях і з таких саме позицій виступав в Америці В. Чалідзе, що інакше й не могло бути.

До Америки його запросив проф. С. Даш, директор Інституту Кримінального Права і Процедури Джорджтавнського університету у Вашингтоні та президент цього університету проф. Р. Генле.

Лекція „Майбутнє совєтського Руху Людських Прав"

Лекція В. Чалідзе на цю тему відбулася в Правничому Центрі у Вашинґтоні, в понеділок 5 грудня. Перед лекцією мене познайомив з д-ром Чалідзе д-р Л. Ріґерман, активний учасник руху за людські права і виїзд жидів до Ізраїлю, який два роки тому виїхав з СССР. Потиск руки і обмін кількома реченнями залишили на мені велике враження. Зразу виринає питання: Що це за людина? Як вона дісталася сюди? Чому дозволили їй виїхати? Але в тракті розмови немає часу на роздуми. Ви дивитеся в очі д-ра Чалідзе, на його кавказьке обличчя і бачите ґраніт, твердість і рішучість. Він майже ніколи не всміхається. Він бере активну участь в розмові. Його цікавлять різні справи. У нього швидка реакція. В кожному реченні відчувається велику питому вагу, почуття відповідальности. Його кличуть до слова, і розмова уривається. Ви запитуєте себе ще раз: Що це? Самогубство? О д ч айдушність чи одержимість? Він викликає до себе довір'я і респект. Якщо б такі люди, як Чалідзе, були провокаторами, то що тоді залишається? Кому тоді вірити? Тоді суть людини втратила б усяку вартість. Тоді взагалі не було б людини, а був би автомат, машина, яку режим може наставляти за своїм бажанням і уподобанням.

(Закінчення буде)

Леся Лисак

СЬОМА ЗАПОВІДЬ

З Рут, продавчинею плащів і костюмів у великій департаментовій крамниці при вулиці Мейн, ми знайомі вже довгі роки. Ще з тих часів, коли і крамниця, і вулиця виглядали інакше. Коли там ходили люди пристойно вдягнені, з порядними зачісками і поголеними обличчями, а не як тепер патлаті і в неохлюйних „блю джінс". І ось учора я зайшла до відділу Рут подивитися на нові зимові фасони. Глянувши на металеву жердку, на якій красувалося кілька десятків плащів з хутряними комірами, здивувалася: кожний вішак з плащем був примоцьований до жердки міцним пляcтиковим в'язанням та ще й припечатаний олив'яною пломбою...

— А це що у вас за така новина, Рут? Для чого ці в'язання, які не дозволяють зняти з жердки вішака з плащем?

Рут гірко посміхнулася: — Це вже не новина. Таким способом ми намагаємося зберегти плащі, зокрема дорожчі, від крадежу. Крадежі у відділах з одежею дійшли до неможливих розмірів.

— Я чувала про це, Рут, але мені було тяжко повірити, щоб було аж так зле.

— Бо ви працюєте у відділі лямп, а вкрасти лямпу майже неможливо. Одне, що незапакованої лямпи ніхто не виносить з крамниці, друге — сховати її в торбу чи під полу — не вдасться. Та й без нової лямпи можна обійтися, а от нова та ще й дорога одежа — спокуслива річ.

— На світі є багато спокусливих речей, Рут, але людина має розум і сумління, щоб знати, що може собі дозволити, а що ні. На крадіж дорогого одягу, такого, як ваші плащі по двісті долярів — виправдання нема. Це ж не кусок хліба, який краде голодний нуждар.

— Правду кажете, — зідхнула Рут. — Нуждарі не вдягаються у шкіряні плащі з хутряними комірами. А саме такі плащі з нашого відділу пропадали найчастіше. Не дешеві по тридцять-сорок долярів, а ті найдорожчі.

— Значить, у місті існують шайки професійних злодіїв, які, вкравши дорогі речі з крамниці, перепродують їх?

— Якби ж тільки це були професійні злодії, — глянула вимовно продавчиня. — Аматорів не бракує теж! Взагалі тепер прикро працювати в крамниці. Ще кільканадцять років тому кожний покупець був бажаним гостем, до якого продавці мали довір'я і пошану. А нині, на превеликий жаль, завжди снується якесь недовір'я. Увійде таких двоє-троє людей до відділу, — оглядають одяг. Одне з них приміряє плаща, і я стою біля нього. А двоє інших десь блукають поміж жердками, і за часок уже їх нема. І разом з ними зникає плащ чи костюм. Що тоді робити? Кого підозрівати, де шукати втрати?

На обличчі продавчині малювалася гіркість. — Кільканадцять років тому, коли я почала працювати у крамниці, крадіжки теж траплялися. Але це були незначні, маловажні крадіжки. Десь з прилавка пропала пара рукавичок чи якась дешевенька біжутерія за доляра-два. І траплялося це не часто. Щоб цьому запобігати, була тоді у крамниці жінка, яка називалася Гелен. Чи ви ще пам'ятаєте невеличку, корпулентну, добродушну Гелен з титулом „крамничного детектива", яка кульгаючи походжала поверхами крамниці, бо їй не було чого робити? А як у нас тепер? Тепер від ранку до ночі в крамниці перебуває двоє узброєних поліціянтів і троє детективів у цивільній одежі. І попри всю цю охорону крадежі на денному порядку!

Я пробувала розвіяти чорні думки Рут, кажучи, що є ще багато добрих, чесних людей і що прикрих явищ не треба узагальнювати. Та Рут не давала себе переконати. — Ви говорите мені про гідність, честь людини? Яка може бути честь у злодія? До тих, які порушують основні закони людської етики, я вже давно втратила всякий респект. Що гірше — я починаю поволі втрачати те, що мене досі піддержувало: довір'я до людини. А без нього життя дуже прикре. Як би я хотіла, щоб щось привернуло мені трохи тієї віри якраз тепер!...

Пригнічена вертаюся до свого відділу. У розмові колись життєрадісної і погідної, а тепер докраю зневіреної Рут багато прикрої правди. Чи сьома заповідь уже нічого не значить для сучасної людини? Хіба має зникнути пошанування чужої власности? Адже тепер крадуть, що тільки попаде! Не тільки дорогу одежу. З наших лямп безнастанно зникають всякі частини, зокрема кришталеві прикраси, без яких лямпи стають непридатними до продажу. Та хіба тільки у крамницях? Ось учора сусідові хтось вийняв батерію з його авта, з-перед самісінької хати. З нашого подвір'я хтось забрав ґумового вужа для підливання трави і граблі! Мені трудно повірити, щоб причиною цього були недостатки, біда. Ми ж живемо у найбагатшій країні світу! Зрештою, чи недостатки колинебудь виправдували крадіж?...

Стає моторошно, млосно. Мушу напитися води. Заходжу до приміщення, де вода і де можна помити руки. У дверях стоїть молода,

(Закінчення на стор. 5-ій)

Степан Сорочинський

МЕД — ЙОГО ВЛАСТИВОСТІ І КОРИСТЬ ДЛЯ ЛЮДЕЙ

(4)

Ферменти кислот, які допомагають органам перетравлювати й іншу поживу, знаходяться в меді. Кислоти та етерові олії дезинфікують органи травлення, знищуючи шкідливі для організму дрібнотвори. Етерові олії меду посилюють виділення соків залозами в організмі. Складові частини попелу в меді діють так: солі фосфору — додатньо впливають на працю нервової системи та зміцнення костей у молодих організмах; солі заліза — на витворення кров'яних тілець; солі кальцію — себто вапна — на стан системи кровообігу, зріст костей у молодих організмах та виповнювання, зруйнованої частини тіла (наприклад легенів); солі магнію — реґулюють обмін речовин і хоронять організм перед хворобою рака, а сульфат магнію є добрим засобом на вичищення органів травлення. Нарешті — вітаміни меду посилюють в організмі процес обміну.

Відомо, що для нормальної праці організму людини чи тварини потрібні такі поживні речовини: вуглеводи (цукор, крохмаль), товщі (тваринні або рослинні), білкові речовини та й різні мінеральні речовини. Лікарі були переконані, що при наявності згаданих вище речовин організм може працювати цілком нормально, будучи забезпеченим усім необхідним.

Але вчені дізналися, що організм, нібито забезпечений цими речовинами, не завжди розвивається та працює нормально. Виявилося, що організмові потрібні ще якісь речовини, брак яких приводить організм до розкладу. Ці речовини назвали „вітамінами", від латинського слова „віта" — себто життя. Ця назва вказує, що ці речовини необхідні для нормального життя організму. Дослідами доведено, що вітаміни відіграють величезну ролю в розвитку та праці організму.

До цього часу найбільше вивчено низку вітамінів і поділено їх літерами за латиною — А, Б, Ц, Д.

Вітаміни є у великій кількості в товщах тваринного походження, а особливо їх багато в риб'ячому трані, у незбираному молоці, в жовтку яєць, у печінці, нирках, у деякій городовині (о с о б л и в о в моркві й помідорах), салаті, в картоплі (головно вітамін Б), у крупах, пшоні (вітамін А), у дріжджах, у плодах рослин стручкових, в овочах (вітамін Ц) і т. д.

Відсутність у харчах вітаміну А спиняє ріст організму, зменшує його опір проти хвороб, впливає на захворювання очей, особливо сприяє хворобі очей, яку по селах називають „куряча сліпота", або „курочка". Від цієї хвороби людина вночі цілком не може бачити.

Відсутність вітаміну Б — приводить до розладу нервової системи, від чого людина чи тварина хворіють на особливу хворобу, що її називають „бери-бери".

При відсутності вітаміну Ц — постає кровотеча в різних органах тіла (особливо з носа), а також хвороба так звана цинга (скорбут).

При відсутності вітаміну Д виникає рахіт, порушується нормальний склад костей та псуються зуби.

За твердженням Гавка, вітамін Б міститься у пилку, що його приносять бджоли у вулик, і то в великій кількості, а також багатий на той вітамін корм, яким бджоли годують черву.

Досліди вчених: Бравна Філіпса, Сміта, Дучера та інших підтверджують також наявність вітамінів у меді.

Про поживність меду і про його цілющі властивості людям відомо вже здавна. Сьогодні ще надають медові також великого значення, як продуктові харчування. Доведено безсумнівну користь від харчування медом і також застосування його з метою лікування.

Кожний хворий, втомлений, перепрацьований і навіть зовсім здоровий організм знаходить у меді підсилення і забезпечення від багатьох недуг. Особливо є корисним підсилювати організм дітей медом і молоком, щоб дати цим підвалини для здоров'я, кращого розвитку і зміцнення костей.

В одній із санаторій для лікування хворих дітей у Швайцарії переводили лікування відживлюванням дітей медом і молоком. При цьому виявилось, що діти, яких відживлювали медом і молоком, прибули на вазі за той час на 4 кілограми, а число кров'яних тілець у крові збільшилося з 53% на 82, а діти, яких відживлювали лише самим молоком, прибули на вазі за той же час на 1 кілограм, а червоних тілець у них збільшилося з 70% лише на 78.

Подібні досліди переводилися з тією метою і з такими ж додатніми вислідами у Німеччині, Австрії, Англії.

В ЯКІЙ ФОРМІ НАЙБІЛЬШЕ ВЖИВАТИ МЕД?

Добрий, не зіпсутий мед найкраще вживати в сирому стані, себто таким, яким він виходить з вулика, а не в перевареному. Бо мед, нагрітий понад 60 ступнів Цельсія (156 Ф.), як подавалось попередньо, втрачає у значній мірі свої цілющі властивості.

Найкраще вживати мед в сирому, неперевареному стані в формі таких виробів, як мед, розведений в теплій воді (медовий чай), медові наливки, як вишняки, сливняки, медові вина, різні медово - овочеві напої (аж ніяк не варені), медові масла і т. п.

Коли ж вже мед з будь-яких причин зіпсувався, в сирому стані його вже вживати не вільно, бо цим можемо принести собі не користь, а шкоду. В такому випадку мед треба переварити і тільки тоді вживати.

Практика доказує, що мед найкраще вживати не великими порціями нараз, а малими, й то часто, наприклад: двічі - тричі на день, як додаток до нормальної щоденної їжі.

СОРТИ МЕДУ

Сорти меду розрізняємо за рослинами, з яких зібрано бджолами нектар, та за способом його приготування.

З кожної рослини нектар має свій спеціяльний запах, смак, барву, а також і хемічний склад, тому мед буває завжди не однаковий. Існує багато ґатунків меду за рослинами, з яких той мед зібраний, наприклад: липовий, малиновий, акацієвий, гречаний, еспарцетовий, конюшиновий, ріпаковий, вересовий, мішаний з лук, з гірських квітів та інший.

МЕД ДУШЕНИЙ: коли пасічник вирізує мед з вощиною і не видушує безпосередньо його пресом. Такий мед має в собі багато перги та інших занечищень. Ціна його не висока.

МЕД ТОПЛЕНИЙ: коли пасічник мед з вощиною не видушує безпосередньо, а спочатку варить його на вогні. Віск розтоплюється і спливає в посудині назверх. Бруд спинається під віск, а мед та тяжче занечищення падає на дно посудини. Цей мед є найгіршої якости, бо на колір він стає темним, має в собі досить бруду, а від варення втрачає ферменти й етеричні олії.

Ці два сорти медів надаються тільки на перерібки на питні меди, пива, кваси і т. п.

МЕД ЦІДЖЕНИЙ або САМОТОК: коли пасічник вирізує щільники з медом, дробить їх і кладе в ситко, через яке мед стікає, то разом з ним попадає до посудини перга та черва, і тому він не є також доброї якости. Коли ж він в собі не має черви та перги, то є досить добрий, але все таки не першої якости.

ХРОНІКА ПОТОЧНИХ ПОДІЙ

(Переклад з російського)

Випуск ч. 27. 15 жовтня 1972 р.

Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне висловлення їх; це право включає свободу без перешкод додержуватися своїх переконань і свободу шукати, одержувати й поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

Загальна Декларація Прав Людини, ст. 19

(2)

(Закінчення з попереднього числа „Свободи")

У квітні в Луцьку військовий трибунал розглядав справу Ігоря Гольця, лейтенанта медичної служби, випускника Київського медінституту, 1946 р. народження. Його обвинувачували за ст. 187 — 1 КК УРСР (відп. ст. 190 — 1 КК РФСР). Йому інкримінувалось висловлювання, розмови, зокрема тост на честь перемоги Ізраїлю в війні. Вирок — 3 роки таборів загального режиму. Як свідка в цій справі викликали Семена Глузмана, арештованого в Києві 12 травня 1972 р. у справі Л. Середяк.

У Києві арештовано наукових працівників Інституту філософії АН УРСР Василя Лісового і Євгена Пронюка (бл. 30 років).

Лісовий написав був листа до ЦК КПУкраїни і до КДБ з протестом проти репресій, що посилилися в Україні. Лист характеризує стан культури та економіки України і багатий на статистичні дані. Фотокопії листа (бл. 70 прим.) вміщені були в коверти з адресами визначних діячів СРСР, однак розіслані не були, бо їх вилучили під час обшуку у Є. Пронюка.

**

У середині вересня 1972 р. ухвалою Президії АН УРСР в системі Академії проведено редукцію апарату на 4%. При тому звільнено співробітників інститутів за приписуванням їм націоналістичні, антирадянські настрої і керівників деяких відділів за [нерозбірливо — Ред.]. В Інституті історії АН УРСР звільнено: кандидата історичних наук Врайчевського, доктора історичних наук Олену Компан (за віком, по виходу на пенсію), кандидата історичних наук Олену Апанович і кандидата історичних наук Дзиру. З Інституту філософії звільнено Світлану Кириченко. В Інституті археології знято директора Інституту, члена-кореспондента АН УРСР Ф. П. Шевченка (переведено на іншу посаду). Звільнено цілий ряд співробітників з інших інститутів: з Інституту кібернетики, мистецтвознавства, фольклору та етнографії, з Інституту мовознавства.

Літературознавця В. П. Іванисенка виключено з партії, звільнено з праці в Інституті літератури і виключено з Спілки Письменників України. „Інформативний бюлетень Правління СПУ" (ч. 6-7, 1972) і газета „Літературна Україна" повідомляють, що ухвалу Київської організації про виключення затверджено одноголосно на засіданні Правління СПУ 27 червня 1972 р. (голова Ю. Смолич). Іванисенка виключено „за антирадянську поведінку, вчинки і дії, які грубо порушують статут СП".

В. П. Іванисенко народився 1927 року. В 1944-49 рр. служив у війську. В 1953 р. закінчив філологічний факультет Харківського університету, працював як учитель, захистив дисертацію про українську радянську поезію. З 1953 р. опубліковано багато його статтей і книжок.

Микола Григорович Плахтонюк, арештований 13 січня (,,Хр. ч. 24), перебуваючи на експертизі в Інституті ім. Сербського, за деякими відомостями, проголосив голодівку протесту проти жорстокого поводження і 9 вересня перевезений назад до ізолятора КДБ в Києві.

Плахтонюк народився 1936 р. в с. Тихому Хуторі Київської области. Успішно закінчив медтехнікум, потім вступив до медінституту, був залишений на роботі в інституті, але з політичних причин через рік був звільнений і працював до арешту в санаторії у Пущі Водиці.

На листа М. Холодного, опублікованого 7 липня 1972 р. в газеті „Літературна Україна", відповіли особи, обмовлені автором статті: письменник Борис Дмитрович Антоненко-Давидович, член Спілки письменників УРСР, Іван Макарович Гончар — засл. діяч мистецтв, Оксана Яківна Мешко, мати засудженого Сергієнка. Їхні листи не були опубліковані, редакція на них не відповіла. І. М. Гончара виключили з партії. Антоненка-Давидовича викликали на розмову і обіцяли надрукувати його повісті, заморожені у видавництві, тільки в тому разі, якщо він виступить у пресі з осудом „діяльности" арештованих.

**

У референта бібліотеки АН УРСР Вікторії Цимбал переведено обшук.

**

Бабин Яр, 7 вересня. — Група київських євреїв пробувала покласти вінок і квіти біля нагробного каменя у Бабиному Яру в пам'ять про 11 ізраїльських спортовців, убитих у Мюнхені. На учасників жалобної церемонії чекала міліція, співробітники КДБ в цивільному (серед них уже давно знайомі багатьом євреям оперативні робітники УКДБ по Київській області Смірнов, Брюханов і ін., що не раз брали участь в різних акціях проти євреїв, зокрема біля київської синагоги). Крім автомашин міліції та КДБ, було декілька обкомівських машин. Затримували тих, хто підходив з квітами або відмовлявся „розійтись". Всього було затримано 27 осіб, з них 5 покарано грошовою карою на 25 карбованців, 11 засуджено на 15 діб адміністративного арешту за неправдивим зізнанням свідків, при чому для кожного придумано різні „злочини". Арештовано: Юрія Сороко, Васю Сороко (дружину), Сімку Ременник, Зіновія Меламеда, Марка Ямпольського, Юрія Тартаковського, Дмитрія Добренка, Владіміра Верникова, Всеволода Рухмана, Давида Мірецького, Яна Монастирського.

За день перед закінченням реченця на протест прокурора для нагляду за місцями ув'язнення звільнено Б. Сороко з огляду на те, що у неї і Ю. Сороко — дитина. Всіх арештованих випускали в різний час і в різних місцях, щоб не дати їм можливости зустрітись. Друзів і родичів арештованих, що зібралися біля тюрми, намагалась розігнати міліція. Ю. Сороко і З. Меламеда безпосередньо з тюрми перевезено до УКДБ по Київській області, де з ним в погрозливому тоні „розмовляв" співробітник КДБ Даденко. Він заявив, що „обставини змінилися", що у КДБ тепер „розв'язані руки", і наступного разу їм загрожує куди довший реченець. (Ю. Сороко і М. Ямпольського арештовували на 15 діб у лютому-березні 1972 р. за відвідування київської синагоги.

(З матеріялів 27-ого випуску „Хроніки поточних подій" подано тут тільки першу частину, що стосується арештів і судів в Україні.)

ЗАГАЛЬНА ДЕКЛЯРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

ПРИЙНЯТА ГЕНЕРАЛЬНОЮ АСАМБЛЕЄЮ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ 10 ГРУДНЯ 1948 РОКУ

ВІД РЕДАКЦІЇ: З уваги на те, що продовжувані арешти, засуди і переслідування, що їх переводить комуністичний режим в Україні та інших країнах Совєтського Союзу є брутальним нехтуванням і запереченням найбільш елементарних людських прав, що їх визнає Загальна Декларація Людських Прав, схвалена Об'єднаними Націями та під якою підписаний також і Совєтський Союз, для інформації читачів друкуємо повний текст тієї Декларації в перекладі на українську мову.

Беручи до уваги, що нехтування і зневага до прав людини привели до варварських вчинків, які обурюють сумління людства, і що створення такого світу, в якому люди матимуть свободу слова та переконання і будуть вільні від страху та злиднів, проголошено як високе прагнення людей, —

Беручи до уваги конечність, щоб влада закону охороняла права людини з метою забезпечити стан, при якому людина не повинна бути змушеною вдаватися, — як до останнього засобу, — до повстання проти тиранії і гноблення, —

Беручи до уваги конечність сприяти розвиткові дружніх взаємин між народами, —

Беручи до уваги, що народи Об'єднаних Націй підтвердили в Статуті свою віру в основні права людини, у гідність і цінність людської особистости та в рівноправність чоловіків і жінок і вирішили сприяти суспільному прогресові та поліпшенню умов життя за більшої свободи, —

Беручи до уваги, що держави-члени зобов'язалися, — у співпраці з Організацією Об'єднаних Націй, — сприяти загальному пошануванню і додержанню прав людини і основних свобод, і —

Беручи до уваги, що загальне зрозуміння цих прав і свобід має величезну вагу для повного здійснення цього обов'язку, —

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ПРОГОЛОШУЄ ЦЮ ЗАГАЛЬНУ ДЕКЛЯРАЦІЮ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ЗАВДАННЯ, ВИКОНУВАТИ ЯКЕ повинні прагнути всі народи і всі держави, щоб кожна людина і кожний орган суспільства, постійно маючи на увазі цю Декларацію, прагнули з допомогою освіти і виховання сприяти пошануванню цих прав і свобід та забезпеченню шляхом національних та міжнародних прогресивних заходів загального і ефективного визнання та здійснення їх (цих прав і свобід), як серед народів країн-членів Організації, так і серед людности територій, які перебувають під їхньою юрисдикцією.

Стаття 1. Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності і в правах. Вони наділені розумом та сумлінням і повинні діяти один супроти одного в дусі братерства.

Стаття 2. Кожна людина повинна мати права і свободи, що їх проголошує ця Декларація, без будь-якої різниці щодо раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціяльного походження, маєткового, станового чи іншого статусу. Крім того не сміє бути різниці на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, на якій людина живе, не зважаючи на те, чи дана територія є незалежною, підопічною, несамоврядувальною, чи якоюсь іншою мірою обмежена у своїй суверенності.

Стаття 3. Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторкальність.

Стаття 4. Нікого не вільно тримати в рабстві або в підневільному стані; рабство і торгівля рабами заборонені в усіх їхніх формах.

Стаття 5. Нікого не вільно катувати або трактувати і карати нелюдським, жорстоким способом, який принижує гідність людини.

Стаття 6. Кожна людина, де б вона не була, має право на визнання її особи перед законом.

Стаття 7. Всі люди рівні перед законом і мають право, без будь-якої різниці, на рівний захист закону. Всі люди мають право на рівний захист від будь-якої дискримінації несумісної з цією Декларацією і від будь-якого підбурювання до такої дискримінації.

Стаття 8. Кожна людина має право на дійове відновлення в правах компетентними національними судами на випадок порушення її основних прав, наданих їй конституцією чи законом.

Стаття 9. Нікого не можна свавільно заарештовувати, затримувати або висилати за межі батьківщини.

Стаття 10. Кожна людина на основі повної рівности має право на публічне розслідування її справи з дотриманням всіх вимог справедливости незалежним і неупередженим судом, щоб визначити її права й обов'язки та обґрунтувати висунене проти неї кримінальне обвинувачення.

Стаття 11. (1) Кожна людина, що її обвинувачують у будь-якому злочині, має право вважатися невинною доти, доки не встановлять її провини згідно з законом шляхом прилюдного судового розслідування, при якому їй забезпечують всі можливості для оборони.

(2) Нікого не вільно засуджувати за якийсь злочин на основі якоїсь дії чи за бездіяльність, які під час їхнього вчинення не являли собою злочину за національними законами чи за міжнародним правом. — Не вільно також присуджувати тяжчої кари, ніж та, яку застосовували б під час поповнення злочину.

Стаття 12. Ніхто не сміє зазнавати свавільного втручання у приватне і родинне життя людини, в його домашнє вогнище, листування або нападати на його честь і репутацію. Кожна людина має право на законну охорону від такого втручання чи таких посягань.

Стаття 13. (1) Кожна людина має право вільно пересуватися і вибирати собі місце проживання у межах кожної держави.

(2) Кожна людина має право залишати будь-яку країну, в тому числі і свою власну, і повертатися до своєї країни.

Стаття 14. (1) Кожна людина має право шукати притулку від переслідування в інших країнах і користуватися з цього притулку.

(2) Це право не стосується переслідувань, які базуються на поповненому злочині неполітичного характеру, або дій, несумісних з цілями і принципами Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 15. (1) Кожна людина має право на громадянство.

(2) Нікого не можна свавільно позбавити його громадянства або права змінити громадянство.

Стаття 16. (1) Повнолітні чоловіки й жінки мають право без будь-яких обмежень через расову, національну або релігійну приналежність одружуватися і закладати родину. Вони користуються з рівних прав під час шлюбу, подружнього стану і розводу.

(2) Партнери можуть брати шлюб лише при вільній і повній згоді обох сторін, які одружуються.

(3) Родина є природною і основною клітиною суспільства і має право на захист збоку громадянства і держави.

Стаття 17. (1) Кожна людина має право на приватну власність як одноосібно, так і спільно з іншими.

(2) Жадної людини не можна свавільно позбавити її майна.

Стаття 18. Кожна людина має свободу думки, сумління і релігії; це право включає свободу змінювати свою релігію або переконання, як одноосібно, так і спільно з іншими, прилюдним чи приватним порядком виявляти свою релігію і переконання у навчанні, богослуженні та у додержуванні релігійних обрядів.

Стаття 19. Кожна людина має право на свободу переконань і на вільне висловлення їх; це право включає свободу без перешкод додержуватися своїх поглядів та свободу шукати, одержувати і розповсюджувати інформації та ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

Стаття 20. (1) Кожна людина має право на свободу мирних зборів і об'єднань.

(2) Нікого не вільно примушувати пристати до будь-якого об'єднання.

Стаття 21. (1) Кожна людина має право брати участь в керівництві своєю країною безпосередньо або через вільно вибраних представників.

(2) Кожна людина має право на рівний доступ до державної служби у своїй країні.

(3) Воля народу має бути основою для влади уряду: ця воля повинна виявлятися в періодичних нефальшованих виборах, які мають відбуватися згідно з загальним і рівним виборчим правом шляхом таємного голосування або з допомогою інших рівнозначних систем, які забезпечують свободу голосування.

Стаття 22. Кожна людина, як член суспільства, має право на соціяльне забезпечення і на здійснення конечних для підтримки її гідности і для вільного розвитку її особистости прав в економічній, соціяльній і культурній ділянках з допомогою національних зусиль і міжнародної співпраці та відповідно до структури і ресурсів кожної держави.

Стаття 23. (1) Кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи, на справедливі і сприятливі умови праці та на охорону від безробіття.

(2) Кожна людина без будь-якої дискримінації має право на рівну оплату за рівну працю.

(3) Кожний трудівник має право на справедливу і відповідну винагороду, яка забезпечує гідне людини існування для неї самої та її родини, яку то винагороду, коли на це є потреба, слід доповнити іншими засобами соціяльного забезпечення.

(4) Кожна людина має право створювати профспілки і вступати до них, щоб охороняти свої інтереси.

Стаття 24. Кожна людина має право на відпочинок і дозвілля, в тому числі і право на розумне обмеження годин праці і оплачувані періодичні відпустки.

Стаття 25. (1) Кожна людина має право на такий життьовий рівень, який забезпечує трудівникові та його родині здоров'я та добробут, в тому числі харчі, одяг, житло, медичну опіку і необхідне соціяльне обслуговування та право на забезпечення у випадку безробіття, хвороби, інвалідности, овдовіння, старости або таких чи інших випадків втрати засобів для прожиття з незалежних від нього обставин.

(2) Материнству і дитинству належить особлива опіка і допомога. Всі діти — шлюбні і нешлюбні — мають користуватися з однакового соціяльного захисту.

Стаття 26 .(1) Кожна людина має право на освіту. Освіта має бути безплатною, принаймні початкова і загальна освіта. Початкова освіта має бути обов'язковою. Технічне і професійне навчання має бути загальнодоступним, і висока освіта повинна бути однаково доступна для всіх на основі особистих здібностей.

(2) Освіта має бути призначена для повного розвитку людської особистости, для більшого пошанування прав людини і основних свобід. Вона має сприяти взаємозрозумінню, терпимості і дружбі між усіма народами, расовими або релігійними угрупованнями і повинна сприяти Організації Об'єднаних Націй у збереженні миру.

(3) Батьки мають право пріоритету у виборі виду освіти для своїх малолітніх дітей.

Стаття 27). (1) Кожна людина має право вільно брати участь у культурному житті суспільства, насолоджуватися мистецтвом, брати участь у науковому прогресі і користуватися з його благ.

(2) Кожна людина має право на захист моральних і матеріяльних інтересів, що являють собою результат наукової, літературної чи мистецької праці, автором якої вона є.

Стаття 28. Кожна людина має право на соціяльний і міжнародний порядок, за якого права і свободи, викладені в цій Декларації, можуть бути повнотою здійснені.

Стаття 29. (1) Кожна людина має обов'язки перед суспільством, в якому тільки і можливий вільний і повний розвиток її особистости.

(2) Користуючись зі своїх прав і свобід, кожна людина має підпорядковуватися лише таким обмеженням, які визначає закон виключно, щоб забезпечити належне визнання і шанування прав і свобід інших та задовольняти справедливі вимоги моралі, суспільного порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві.

(3) Користування з тих прав і свобід ні в якому разі не повинно суперечити цілям та принципам Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 30. Ніщо в цій Декларації не вільно тлумачити як надання будь-якій державі, угрупованню чи окремим особам права займатися будь-якою діяльністю або чинити акти, скеровані на знищення прав і свобід, викладених у цій Декларації.

НА ПОШАНУ БОГДАНА ЛЕПКОГО

Ню Йорк. — 82-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує в неділю 17 грудня о 4-ій по полудні, в залі Пластового Дому при 144, 2-га вул. в Ню Йорку Вечір на пошану поета і письменника Богдана Лепкого. У програмі беруть участь: проф. д-р Василь Лев, проф. Дам'ян Горніткевич, д-р Софія Карпінська, викладач-ка Діма, співачка меццо-сопрано Христина Осадца-Пакіс при акомпаніменті піяністки Евгенії Чапельської, п-і Анна Корженьовська, п-і Ірина Бованко, учениці Мистецького Слова Лідії Крушельницької і співучий Ансамбль 82-го Відділу СУА під проводом п-і Докії Лисько. Акомпаніямент — Олена Дяко.

Говорить в'язень сибірських концтаборів

Стараниям Ліги Визволення України прибув із Ізраїля до Канади Авраам Шифрін, довголітній в'язень концентраційних таборів в Сибіру і приятель Юрка Шухевича. Він відбув вже віча в Монтреалі, Едмонтоні, а вкінці у Вінніпегу. В Оттаві зустрінувся з міністром Шарпом, кол. прем'єром Канади Дж. Діфенбейкером та сенатором Павлом Юзиком.

Наш гість з Ізраїля народився у 1923 році в Мінську, на Білорусі. Згодом жив з родичами у Москві. Його батько помер в'язнем у 1947 році на Колимі. У Другій світовій війні в рядах Червоної армії боровся проти німців. Закінчивши правничі студії став адвокатом. У 1953 році його, як сіоністичного діяча, арештовано і обвинувачено в жидівсько-американському шпигунстві. Військовий трибунал засудив його на кару смерти, але пізніше цю кару замінено на 25 років ув'язнення. Він відбув 10 років концтаборів і по виході на волю не мав права повернутися до Москви і тому деякий час перебував в Азії, а вкінці дали йому право замешкати в Одесі. У 1970 році він виїхав до Ізраїлю, де постійно перебуває. Його мета — під час відвідин в Канаді допровадити до співпраці і до спільних акцій в обороні переслідуваних жидів і українців під московською окупацією.

У Вінніпегу 23 і 24-го листопада він виступав серед студентів Манітобського університету, на зібранні, яке приготовив голова Студентського Клюбу Василь Балан, а увечері 24-го листопада відбув пресову конференцію з редакторами англійських щоденників і етнічних груп.

Заходом місцевого Відділу КУК і Відділу АБН, в неділю 26-го листопада ц.р., в залі Інституту „Просвіти", відбулося велике протестаційне віче в обороні переслідуваних совєтами українських патріотів. У залі Інституту було понад 500 прилявних. Між слухачами був теж Ісповідник Віри, кол. в'язень Сибіру і Воркути Владика Василь Величковський.

У своїй доповіді англійською мовою з огляду на велике число молоді, яка не розуміє по-російському — Авраам Шифрін змалював страхіття сибірських концтаборів. Прелегент згадав, що в таборах смерти зустрічався з нашим теперішнім Верховним Архиєпископом Йосифом Сліпим, адвокатом Горбовим, Морозом, Караванським, Сорокою та Юрком Шухевичем й іншими нескореними українцями.

Під час дискусії А. Шифрін заявив, що:

(1) Культобмін є шкідливим, бо в таких групах прибуває з України до Канади багато добре вишколених шпигунів.

(2) Наші демонстрації проти московської окупації не шкодять ані в'язням, ані нашим братам в Україні, і

(3) Українців повинні влаштовувати такі демонстрації разом з жидами, білорусинами, балтійцями й ін.

Голова місцевого Відділу АБН о. редактор С. Іжик взивав прилявних не забувати про долю нескорених братів наших в Україні. Одноголосно ухвалено відповідні резолюції і вислано до канадського уряду на руки прем'єра Трудо.

Кінцеве слово виголосив голова Студентського Клюбу при Манітобськім університеті Василь Балан українською мовою. Піснею „Не пора" закінчено протестаційне віче.

Дм. Микитюк,
кол. УСС

„Літературна Україна" відверто схвалює русифікацію

Київ. — Вийшло 3-тисячне число газети „Літературна Україна", органу правління Спілки Письменників УССР, з датою 5 грудня. Ще в 1925 році, згадує на сторінках „Літературної України" перший редактор газети Іван Ле, покликали літераторів до ЦК КПбУ і порадили друкувати в центральній пресі періодичні „Літературні сторінки". Після такої підготови через 2 роки почала виходити газета під наг. „Літературна Газета", так само, як у Москві почала виходити „Литературная Газета". Назву змінили на „Літературна Україна" за Хрущова.

У 3000-му числі „Літературна Україна", крім політичних вісток, які вона завжди друкує, та повідомлення про Л. Брежнєва у Києві, де він побував переїздом і де закликав „до великих успіхів комуністичного будівництва", надрукована довга стаття „Зріднені навіки". Її зміст становить славослів'я з нагоди 50-ліття створення СССР не тільки комуністичній партії та ЦК КПСС, а й російському народові. Так до „винятково важливих здобутків" зараховано „всебічне розкриття в історичних творах спільної долі українського й російського народів", або: „Дружба зріднених навіки синів і дочок України й Росії так само відбита і в піснях" і т. п. Щодо русифікації „Літературна Україна" подає: „Дуже добре, що в обміні досвідом в міжнаціональному спілкуванні літераторам, як і всім радянським людям, постійно і вірно служить чудова російська мова — мова Пушкіна і Толстого, Тургенєва і Чехова, Шолохова, Фадєєва"...

Делегацію УССР не проводжали з Москви ні один член ЦК КПСС чи інший видатний партійний діяч

Київ.—Впродовж тижня в Москві перебувала велика делегація з Української ССР із членів ЦК комуністичної партії УССР, обласних партійних діячів, великої групи провідних акторів, співаків, музик та ін. діячів культури, п р е д ставників партійних керівників у колгоспах і МТС та ін. На території Всесоюзної Виставки Досягнень Народного Господарства відбувся „шов" так зв. досягнень Української ССР в ділянці економіки. Ті досягнення мали показувати добре відгодовані телята, дуже великого розміру кавуни, гарбузи тощо, а найбільше — діяграми й фотомонтажі. Там же відбувалися виступи українських артистів з нагоди „Днів України у Москві", а також у деяких театрах. У Москві в ті дні показували кілька фільмів з України, у російськомовних версіях. Делегацію з УССР очолював заступник голови Ради Міністрів УССР П. Тронько. Всі промовці на різних мітингах у Москві підкреслювали „вічну дружбу з великим російським народом, віддавість ЦК КПСС" тощо. З групою делегатів із Києва зустрівся космонавт П. Попович, українець за національністю. Частину делегатів возили по різних підприємствах, п о к а зували „пляни розбудови Москви" і т. д. „Радянська Україна" з 12 грудня писала, що „Дні УССР в Москві стали своєрідним звітом республіки"... Коли 11-го грудня кілька сотень „делегатів" на чолі з П. Троньком всідали до поїзду в дорозі до України, то їх провели на Київському вокзалі тільки: „радянські і партійні керівники Київського і Кунцевського районів міста Москви, керівники Виставки ДНГ і представники трудящих".

ВИСТАВКА ПЕТРА СИДОРЕНКА

Торонто. — У листопаді відбулася одноіижнева виставка картин мистця середнього покоління Петра Сидоренка, вдома в робітні, де звичайно він провадить Мистецьку Школу для Молоді. Між відвідувачами виставки було чимало к а н а д ців, крім українців. Придбано 14 картин, переважно олій — пейзажів. На виставці показано чимало портретів, у яких останнім часом все більше спеціялізується П. Сидоренко.

ІМПОЗАНТНИЙ УСПІХ ФКУ В КЛІВЛЕНДІ

Влаштований 2-го грудня ц. р. 100-доляровий бенкет приніс нечуваний ще досі юспіх. Вступи та пожертви дали, призначений для Гарвардського Центру Українських Студій, чистий прихід у висоті 42,250 долярів. У залі зміненій в останньому тижні перед бенкетом з меншої на більшу ледве змістилось понад 400 гостей, а 42 особи, що бажали бути на імпрезі вже не могли дістати квитків вступу.

Тіснота не вгасила піднесеного настрою присутніх, навпаки в усіх видно було радість і захват ділом, що його реалізує ФКУ.

Вдячність і пошана для учасників бенкету

„Ми свідомі того, - сказав кермуючий програмою бенкету, організаційний референт ФКУ Б. Тарнавський,- що не всі українці живуть українським життям, що декотрі є дрібничкові, скупі, амбіціонери, інертні, дбають лише про себе, але це жалюгідна ціха частини кожного суспільства і не місце тут, у цьому радісному піднесенні на докори. Головне, що провідний прошарок нашої спільноти, чи то фабричний робітник, чи професіоналіст, молодий, чи емерит зберігають силу духа і своїм шляхетним серцем і чистим умом, своїм ідеалізмом можуть доказати чуда. Тим провідним прошарком є -Ви, дорогі присутні, бо спільним зусиллям, творчою поставою до найважливіших проблем життя української спільноти доказуєте чуда. Для Вас - вдячність і пошана".

Діловий комітет

Підготову до бенкету перевів окремий діловий комітет, що його очолив д-р Зеновій Голубець. В склад названого комітету ввійшли: Адамович Марія, Базарко Володимир, Баслядинський Мирослав, Войтина Ілько, Гейниш Мирослав, Городинський Зорян, Гутник Тамара, Голембйовський Григорій, Дейчаківська Надя, Дейчаківський Богдан - Голова Окружної Ради ФКУ в Огайо, Кавка Степан, Кичун Богдан, Кравчук Ярослав, Лагошняк Василь, Лагошняк Орися, Лаврів Василь, Ліщинецький Василь, Лютий Петро, Мігайчук Ярослав, Пасічник Уляна, Побивайло Осип, Рибалт Ярослав, Рошецька Оксана, Рошецький Богдан, Сікора Василь, Стадник Іван, Струсь Дмитро, Хомут Анастазія. Цей комітет виділив із свого складу 10 особовий вужчий діловий комітет, який полагоджував всі деталі.

Відомості про плянований бенкет передано через пресу, радіо, в церковних бюлетенях, при зустрічах, телефоном. Вже наперед почалась розпродаж квитків вступу і негайно найбільш тепло прийняли запрошення на бенкет гурти українців - фабричних робітників, емеритів, часто з дуже обмеженими матеріяльними можливостями. Бо хотіли підтримати необхідне, великої ваги діло.

Успіх імпрези і всієї збіркової кампанії ФКУ в Клівленді і його околиці завдячується недоспаним ночам, стараниям і прямо понад людським зусиллям двох завзятих, повних посвяти і творчої духової натуги, людей. Це - інж. Василь Лагошняк, голова Комітету ФКУ в Клівленді і його братанка - мгр Орися Лагошняк, передова діячка ФКУ.

Програма бенкету - вечері не тяглась годинами. Вечеря, ряд виступів із словом, кілька точок мистецької розваги, все те, немов мигнуло в двох годинах. А опісля, із залі усунено столи і забава затяглась до другої години вночі.

Грала орхестра Колдуна. Співали - запрошений з Ню Йорку д-р В. Старосольський і під час забави О. Рошецька.

Підтримка від організацій

Промовці вітали присутніх під час вечері, до якої засіли, немов одна родина люди різного полу і віку, між ними ціла низка репрезентантів від таких організацій і установ: 3-й Відділ ООЧСУ, СУМА - Парма - Клівленд, СУА - Окр. Рада в Огайо, СУА - Відділ 12 і 33, Тов. б. Вояків УПА, „Самопоміч", Станиця к. Вояків УНА, Ам.-Укр. Фундація, УЛТПА - Огайо, УНСоюз - Відділи 336 і 364, УН-Поміч - Відділ 81, Учительська Громада, УКПЦерква св. Володимира, УНСоюз - Відділ 112 і Окружна Рада на Огайо, як також Українські Обєднані Організації.

Репрезентація з Гарварду

Імпрезу відкрив д-р З. Голубець, який прохав вибачення за тісноту, бо оркестра прийшлось примістити майже на порозі залі, але водночас радів приязною і товариською поставою гостей. Немов у відплату за те, кількох членів комітету, які не мали місця при столі, постійно і пильно дбали про бодай мінімальні вигоди учасників бенкету.

З Кембріджу, як репрезентанти Гарвардського Центру Українських Студій прибули, немов для наглядного підкреслення засади естафети - передання досвіду, цінностей і завдань з покоління в покоління, академік Омелян Пріцак і його учні - докторант історії України - Орест Субтельний і студент права Адріян Сливоцький. Субтельний - один з редакторів журналу „Рецензія", секретар Семінару Українознавства в Гарварді, член УВАН-у, пластун, діяч в схемі СУСТА. Адріян Сливоцький - редактор Гарвардського „Нюзлетера" українських студій, учасник семінара українознавства, пластун, меценат ФКУ (із своїх студентських заробітків пожертвував до ФКУ 1000 дол.), любитель української літератури.

Промовці аналізували те, що тепер діється у зв'язку з кампанією ФКУ. Та аналіза вказувала на те, що ми усеж здібні щось гідне й величаве вчинити. Присутні довго оплескували слово мгр Уляни Пасічник цьогорічної студентки Літньої Школи україніки в Гарварді, яка виказала прекрасне розуміння проблеми українства.

Квіти за труд

Китицею рож обдаровано з вдячности за труд мгр Орисю Лагошняк, почіплено рожі членкам комітету для підготови бенкету - Наді Дейчаківській і Оксані Рошецькій, Тамарі Гутник (вона також студентка цьогорічної Літньої Школи україніки в Гарварді) і Уляні Пасічник. Білі гвоздики подаровано, як вислів пошани і вдяки, голові комітету для підготови бенкету д-ві З. Голубцеві, інж. Василеві Лагошнякові та гарвардцям-акад. О. Пріцакові, О. Субтельному і А. Сливоцькому. Одночасно керівник програми передав квітку, яка символічно творила китицю розкішних квітів, усім присутнім, „бо Ви - прекрасні люди, - звучала заява, - які швидко збагнули велич і важливість справи ФКУ, які пожертвою підтримали проєкт історичного значення. До Вас усіх від Головної Екзекутиви ФКУ спрямовую вислови подяки. Ту символічну китицю квітів передаємо українській громаді в Клівленді, українській спільноті в Огайо, бо вона в кампанії ФКУ зайняла чолове місце.

Гордість із жертводавців і приятелів ФКУ висловив акад. Пріцак. Наші зусилля він схарактеризував як могутні. Ось, - сказав промовець, - в недавньому минулому президентський кандидат МкҐоверн, здавалось, викликав своєрідну революцію серед деяких кругів американців. Зацікавлення його дією було велике, а його співпрацівники, спираючись на сотні добровільних працівників, на мережу Демократичної партії, на добре просперуючі інституції і організації зуміли зібрати на виборчий фонд - сім мільйонів долярів. Сім мільйонів долярів заходами адміністраційного апарату, серед частини велетенського американського суспільства. А ми, посвятою і відданістю лише кілька десятків людей, серед відносно невеликої спільноти українців в Америці зібрали майже півтора мільйона дол. Порівнання свідчить рішуче в нашу користь. То як можна мати сумніви у світле наше майбутнє?!

Слово подяки науковому керівникові ГЦУС

Присутні проспівали академікові Пріцакові „Многая Літа", складаючи йому за труд і здобутки, словами кермуючого програмою:

„Заки попрошу до слова людину, яку у світовій науковій літературі звуть з уваги на його багатогранні наукові спроможності - „мені сайдед сколяр" професора Гарвардського університету, члена Американської Академії Наук, віце-президента Української Вільної Академії Наук, дійсного члена Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, згідно з генеалогією в історії України проф. Наталії Василенко - в духовому змислі прямого внука Михайла Грушевського, теперішнього наукового керівника Гарвардського Центру Українських Студій, д-ра Омеляна Пріцака, схоплюючи почування передових кіл нашої спільноти, які і щедро підтримали діло ФКУ, від імени чинників ФКУ в Огайо, висловлюємо Омелянові Пріцакові признання і подяку за:

- Теоретичне опрацювання концепції твореного центру українських студій в Гарварді; трьох катедр україніки і дослідчо-наукового інституту українознавства вже ніхто не смітиме не добачити, чи зігнорувати.
- За практичне реалізування тієї концепції; хоч ще й досі немає потрібної висоти фундації, акад. Пріцак створив вже необхідні дисципліни україніки і то як повновартісні ділянки студій, а не як якийсь додаток до русистики, чи на периферіях, у передсінку славістики. Теж цього біжучого року вже створено позицію наукового співробітника - „рісірч феллов" центру українських студій, що є наглядною познакою майбутнього дослідчо-наукового інституту українознавства.
- За підметне, авторитетне, сильне трактування українських студій, яке висловлюється не бомбастичною патріотичною фразою, а, хоч скромним, але так ясно зформульованим наставленням: те, що робиться в Гарварді, це - змагання до того, щоб історія України була всюди (у широкому світі) трактована так як історія Англії, Франції, Німеччини, Італії, щоб студіювання української літератури було на рівні студій літератур Франції, Америки, Англії і інших вартісних літератур, щоб українське мовознавство розгорталось так, як інші лінґвістичні студії. Щоб українські дисципліни були розглядані і трактовані в ґльобальному маштабі.
- За ясне недвозначне і відважне з'ясування тієї, колосальної ваги, обставини, що творений Центр Українських Студій в Гарварді є прямим продовженням української документальної історії школи Максимовича-Антоновича - Грушевського-Крип'якевича.
- За відповідальну, клопітливу і терпеливу працю педагога, яка дала позитивні вислідні, бо ж проф. Пріцак зумів виховати своїх учнів, його майбутніх наступників, зумів продовжити ту життєтворчу естафету передачі цінностей української науки наступній ґенерації, а це є ґарантією життя нації. За видвигнення перед цілим українським суспільством проблеми нашої історичної пам'яті, як теж української національної ідентичности, які не можна розв'язати півзасобами: припадковим курсом, резолюцією, протестами і т. п.
- За ініціювання і ведення видавничої справи Центру, за плянування тяглих і постійних програм, за вирощування майбутніх висококваліфікованих науковців - українистів, за ввесь проєкт, що розрахований на цілі майбутні десятиліття.
- За глибоко продумані статті на теми нашої наукової і культурної політики, в яких переконливо, речево і сильно арґументоване твердження, що роля науки в житті спільноти є першорядної ваги, що в боротьбі з ворогом є вона передумовою перемоги.
- За особливу увагу присвячену студіям Київської Русі, за виготовлювання монументальної двотомової наукової праці „Походження Русі". За кермування широким пляном фототипічного видання усіх 5 рукописів Іпатського Збірника, їхніх перекладів на англійську мову, за опрацювання загальних і спеціяльних коментарів до того, за запляновані приблизно 20 книг, які займатимуться історією Руси-України княжої доби. За глибокі студії приписок в текстах літописних списків, які відкидають досі прийняту в неукраїнській історичній науці концепцію про перейняття Москвою Київської культурної спадщини, як таку, що немає в джерелах жадного обоснування і тому є неправдивою.
- За береження і забезпечення національного обличчя і української духовости українським студіям в Гарварді. За непосильну, віддану працю, повну ідеалізму, посвяти, захисту і відваги в ім'я і для України та її світлого майбутнього.

Нові пожертви

При кінці програми бенкету, як також під час заббави до голови Комітету ФКУ зголошувались жертводавці з новими пожертвами.

Пожертва д-ра Евгена і Люїзи Омельських досягла суми 4,580 долярів. Д-р Омельський - 71 р., вже давно на пенсії, знайшов собі тепер працю, щоб ввесь заробіток передати для ФКУ. Його син д-р Павло Омельський, який щойно недавно закінчив медичні студії, зумів вже пожертвувати 1,200 дол.

Чергову тисячадолярову вплату до попередніх 3-х тисяч зголосив інж. Богдан Чопко.

ту, як також під час забави Чопко. Третю тисячу долярів пожертвував відомий громадянин — Михайло Колодій з дружиною Катериною і донею Рузею.

Учениця середньої школи, Марта Смігуровська передала для ФКУ свої заощадження у висоті 50-ти дол.

Учасник двох Зимових Походів, 86-літній Василь Падалка, ходив мити посуд, щоб заробити дещо до своєї куцої пенсії і, щоб пожертвувати для ФКУ — 200 дол.

А в чепурно надрукованій програмі цієї імпрези подано понад 400 прізвищ жертводавців з новими пожертвами. Всім їм — щира подяка. Але тут не охоплено всіх прізвищ тих, які справу ФКУ підтримали. Прізвище кожного жертводавця буде подане в Пропам'ятній Книзі ФКУ.

Н. Н.

Польська студія про Ризький договір

На сторінках журналу 'Revue General" появилася широка студія проф. Єжи Лукашевського, ректора Европейського коледжу в Брюґ, про польсько-совєтський договір в Ризі, підписаний після закінчення польсько - совєтської війни в 1921 році. Стаття п. н. „Федеральна унія чи чужа геґемонія — ґенеза і наслідки польсько - совєтського конфлікту 1919-1921", написана у 50-річчя договору. На думку польського дослідника, польсько - совєтська війна мала загальноевропейське значення і пов'язувалася з федералістичними плянами в Европі, особливо актуальними на сучасному етапі. Проф. Лукашевич розглядає у своїй праці федералістичні пляни польського маршала Й. Пілсудського, конфлікти його з польськими націоналістами, а також спроби польсько - української співпраці, розвиток польсько-совєтської війни, яка почалася після підписання договору між урядами Польщі та Української Народної Республіки.

ЧОТИРИ ДНІ В ЧИКАҐО

Репортаж Леоніда Полтави

(7)

Народження нової Америки

Велика держава народилась і пройшла перше священня в огні боротьби в 1776 році — скоро будемо зустрічати 200-річчя Американської Держави. Але процес творення Америки чи офіційно ЗСА не закінчився й не закінчиться ще багато сторіч, може й ніколи. Народження нової Америки відбувається і в наш час, часто й непомітно. Суттю нової Америки напевно буде одна з ідей Вольтера: „Люби істину, але будь милостивий до помилок". Америка йде в сторону гуманізму, і якщо цей процес втримається надалі, то в поєднанні з наймогутнішою в світі технікою, він може дати світові державу, що стане зразком для усіх.

На долині Чикаґа, напроти „Сівік Опера Гавз", в будинку при І Північ Векер Драйв, велику частину третього поверху займає організація під назвою „Екшен". Це нова урядова аґенція, до якої влилися різні федеральні програми допомоги й обслуги громадянства: „Корпус Миру", „Віста' '(„Добровольці на послугах Америці"), Програма допомоги пенсіонерам та кілька інших. Головним завданням „Екшен" є змобілізувати якнайбільше добровільців для поборення убогости вдома й поза межами ЗСА. Ідею створення аґенції „Екшен" висунув у 1971 р. президент Ричард Ніксон.

Нова аґенція — новий крок Америки до гуманізму. І тому особливо приємно, що обласним директором „Екшен" у Чикаґо є молодий український діяч, американець українського роду, який народився в Чикаґо й закінчив Чикаґівський університет та робить тепер там докторат ,і який цілковито володіє українською мовою та знає українські проблеми тут і в Україні, головний радний УНСоюзу проф. Мирон Куропась.

У бюрі обласного директора „ЕКШЕН" Мирона Куропася. Зліва: інж. Юрій Дачишин, адвокат Михайло Кос, Іван Іванчук, представниця губернатора стейту Іллиной пані Ґленн Джіка, дир. Мирон Куропась (сидить), Леонід Полтава, відповідальний за вишкіл добровільців Джозеф Інґел

Федеральна аґенція „Екшен" призначила на той пост активну, творчу молоду людину українського роду (до речі, щойно вийшла цікава праця Мирона Куропася англійською мовою, під назвою „Українці в Америці", і це також новий крок країни в бік гуманізації). Федеральна аґенція саме призначила на відповідальний пост у Чикаґо в „Екшен" й іншого українця, інж. Юрія Дачишина — на пост координатора допомогової акції серед старших віком громадян. Не даремно з приводу цих призначень чикаґівська „Нова Зоря" 1-го жовтня 1972 р. писала, що праця українців на цьому важливому відтинку „свідчить про наш великий духовий зріст та віру в найбільш реальні postуляти допомоги ближньому, що не тільки ушляхетнюють одиниці й цілу спільноту, але ставлять нас нарівні з вирішальними чинниками цієї країни в побудові кращого завтра". Щоденник „Чикаґо Трибюн" з 17 вересня 1972 р. інформував про „Екшен", про діяльність молодого активного директора Мирона Куропася та про „наступ українців на убогість": добровольці з „Віста" за малі гроші (190 дол. на місяць, аби покрити найнеобхідніші видатки) візьмуться за організацію допомоги старшим громадянам своєї та інших етнічних груп, яких багато в стейті Іллиной. Навіть у далекому Лос Анджелесі японський англомовний щоденник „Рафу Шімпо" з 4 листопада 1972 р. інформував читачів у повідомленні свого кореспондента з Чикаґо: „Мирон Б. Куропась, директор обласної аґенції „Екшен", повідомив про призначення чотирьох добровольців „Віста" для допомоги й обслуги різних етнічних груп у Чикаґо".

Директор Мирон Куропась —високий, поставний усміхнений, повний кипучої енергії. Він хотів, щоб представник „Свободи" прибув до його бюра вже о 8-ій ранку! Прибувши о 9-ій, потрапляю у вир праці. Біля 50 осіб у різних кімнатах телефонують, цокають на машинах, провадять летючі наради. Зустрічаємося в бюрі дир. Мирона Куропася. Там на стіні, на великій мапі ЗСА, позначені прапорцями 6 стейтів, де він відповідає за діяльність аґенції. Нашвидку знайомимося з учасниками наради: крім директора, у ній беруть участь та інформують кореспондента „Свободи" про працю й обов'язки: представниця губернатора стейту Іллиной, супервайзер для людських ресурсів п-і Ґленн Джіка, відповідальний за вишкіл добровільців при „Екшен" Джозеф Інґел, координатор допомогової акції серед українських старших громадян інж. Юрій Дачишин, добровільний працівник „Віста", який щойно перейшов спеціяльний вишкіл, Іван Іванчук (заслужений союзовець), нещодавно призначений на працю в аґенції „Екшен" адвокат Михайло Кос і професійний фотограф на ім'я Джордж, думаю, китайського або японського походження.

Про діяльність та пляни молодої аґенції можна було б писати окремий репортаж. Аґенція не прибуткова. Вона користується комбінованими федеральними і стейтовими фондами. Її головне завдання — допомога потребуючим. „Ми не хочемо діяти згори, ми хочемо й діємо знизу, — інформує дир. Мирон Куропась про діяльність складової частини „Екшен" — „Віста", яка набирає й тренує добровільців впродовж 28 днів, а потім вони йдуть між люди для виконання своїх дійсно шляхетних обов'язків — нести допомогу ближньому. Майже всі добровільці „Віста" є двомовними американськими громадянами, щоб людина могла принести допомогу, зрозуміти іншу людину, яка не завжди володіє англійською мовою. „Ми пропонуємо різноманітні форми допомоги потребуючим, — розповідає п-і Ґленн Джіка—Доброволець „Віста" сам себе будує — і потім будує нову, кращу спільноту": Йдеться не лише про економічну допомогу старшим і потребуючим, а й про те, щоб люди з етнічних груп мали працю в усіх ділянках американського життя, щоб налагодити спеціяльні радіопрограми в різних мовах, телевізійні передачі на етнічні теми, мати в періодичній американській пресі свої, „етнічні" колюмни тощо.

З усіх розповідей присутніх автор довідався, що дир. Мирон Куропась першим висунув ідею скликання в Чикаґо і в кількох ін. стейтах провідників етнічних спільнот, мав із ними наради, налагоджує зв'язки, і добровільці з „Віста" з етнічних груп, переходячи вишкіл, йдуть до своїх людей, „у народ", вивчають проблеми потребуючих, будуть старатися їх задовольняти. „Віста" в Чикаґо, серед української спільноти, тепер, наприклад, потребує кімнати з телефоном. Певно, „Екшен" могла б таку кімнату придбати. Але в тім і справа, що сама українська спільнота має її дати, а вже потім „Віста" дасть багато від себе спільноті. Тут потрібна двостороння співпраця, ініціятива й дія. Українська громада, зокрема ж її потребуючі члени у Чикаґо і в стейті, нині особливо повинна пам'ятати про вічне: „Хто стукає, тому відчиняють". Для вирішення багатьох важливих проблем будуть відчинені двері добровільців з „Віста" (програма допомоги в ЗСА „Піс Кор" має завдання нести допомогу поза ЗСА), а при більшій потребі — двері обласного директора „Екшен" Мирона Куропася. Як повідомив на тій нараді Іван Іванчук, з почину дир. М. Куропася вишкіл добровільців для „Віста" з етнічних груп розпочався в Чикаґо і вже перекинувся і на інші міста і стейти — у Клівленді, в Оббера в Індіяні, у Міннеаполісі, де місцеві власті радо йдуть назустріч починові, що його започаткував молодий український діяч у Чикаґо! Сам директор ще раз підкреслює, що „ми діємо не згори, а знизу, ми налагоджуємо контакти із етнічними спільнотами, а вони самі найкраще знають, що потребують" Один із учасників пресової конференції в „Екшен", розповідає про добровольця в системі „Віста" в Чикаґо, 79-річного литовського генерала, який знає свою етнічну спільноту, дуже добре тримається, повний завзяття до праці, і вже має визначні успіхи в несенні допомоги потребуючому ближньому. Приблизно через півроку, інформує дир. Мирон Куропась, вийде на тему праці добровільців „Віста" окрема публікація. У кінці п-і Ґленн Джіка каже, що увага Америки була спрямована на молодь, і буде, але тепер багато уваги буде приділено також старшим громадянам, які будували Америку і які заслужили своєю працею на більшу пошану й задоволення їхніх потреб.

Дир. Мирон Куропась пояснює зміст образу „Т. Шевченко і Айра Алдрідж" пані Констанції Нюмен, директорові Крайової Організації „Віста"

Наш милий приятель Джордж робить багато світлин. З особливою приємністю стискаю руку керівника обласної аґенції „Екшен" і зачинателя та промотора багатьох нових шляхетних ідей дир. Мирона Куропася — одного з модерних будівників нової, модерної, гуманної Америки. Він народився в Чикаґо в 1932 році. Скільки ще доброго, а може й великого зробить ця енерґійна людина для Америки і для своєї вужчої, української спільноти!

Коли виходив із приміщення аґенції „Екшен", у мене було враження, що побував у церкві.

(Далі буде)

Виставка книжки в Міннеаполісі з рамени ОПЛДМ

Для вшанування 250-ліття від народження Григорія Сковороди і 100-ліття від народження Богдана Лепкого, Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді на Міннесоту з осідком в Міннеаполісі, улаштувало в залі української суботньої школи при церкві св. Константина в Міннеаполісі 25 і 26-го листопада виставку книжки. Спонзорував її о. шамб. Кнап, місцевий парох св. Константина і фундатор ОПЛДМ, зорганізував проф. Пакуляк.

На виставці показано понад 500 книжок, які видано в останніх роках поза межами рідного краю. Переважали книжки для дітей і молоді, хоча у відділі для старших читачів було багато дечого цікавого. Це були видання: ОПЛДМ, НТШ, оо. Василіян, Пласту, СУМА, „Тризуба", „Свободи", „Говерлі" і т.д. Було кілька книжок, виданих авторами. Виставка тривала 24 години. Впорядником був представник ОПЛДМ Пакуляк Василь. Допомагали молодь і члени-прихильники ОПЛДМ, яких є 60. По краях стендів виставки вміщено український та американський прапори. На задній стіні було багато картин з України. Всі звертали увагу на красу Києва, на могутній Донбас, на пристані на Криму і т. ін. А посередині виставки уміщено портрет Сковороди, намальований проф. Т. Петриним моментомапонадмит. шаком. Найбільш позитивним моментом було те, що виставку відвідало значне число учнів українських шкіл. Поодиноким групам учнів пояснення давав організатор виставки, який теж коротко згадував про заслуги Сковороди і Лепкого. Виставку відвідало багато молоді і старших. Дещо продано, вплинуло декілька замовлень на книжки, яких тут не було, дехто тільки оглянув цілу виставку.

Виставка — це мила зустріч з громадою. Ми ж ті виставки організуємо під кличем: „Українська книжка шукає приятелів".

Місцеве ОПЛДМ старається поширювати українські книжки між нашу шкільну і позашкільну молодь, а навіть в останньому часі вислало дві посилки книжок для української дітвори в Бразилії. Справа поширення української книжки є так важлива, що варта її присвятити більше часу та уваги.

В.П.

В Україні помер письменник-прозаїк Андрій Головко

Київ. — На початку грудня ц.р. помер письменник-романіст Андрій Головко, народжений 1897 року в селі Юрки, Козелецького району на Полтавщині, в селянській сім'ї. Вчився в Кременчуцькім реальнім училищі, звідки був виключений за писання українських віршів із закликами до спротиву режимові. Після 1917 р. А. Головко потрапив до частини червоної армії, викладав у Школі совєтських старшин, потім вчителював. Був час, що його цькували представники режиму і тоді він жив з праці на землі. Перші оповідання А. Головка звернули на себе увагу багатством мови, і ця риса була притаманною для його творчости навіть у таких творах з прославлюванням комуністів, як „Мати", „Артем Гармаш" та ін. За ті й подібні твори совєтський режим нагородив його різними орденами, коли ж письменник бодай частково відходив від так зв. соціялістичного реалізму, його обвинувачували в різних „ухилах". Помер після довгої хвороби.

ДЕМОНСТРУЙМО ДІЛАМИ! ЗБЛИЖАЄТЬСЯ КІНЕЦЬ РОКУ І ЯКЩО ВИ ЩЕ НЕ СКЛАЛИ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ ДО НАРОДНОГО ФОНДУ УККА, ВЧИНІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA, INC.
302-304 West 13th Street New York, N.Y. 10014

ЗАВДАННЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ ОЖ ОЧСУ

Розмова з мґр Уляною Целевич — головою Головної Управи

Під час перебування в Чикаґо в листопаді представник „Свободи" зустрівся з головою Головної Управи Об'єднання Жінок Організації Оборони Чотирьох Свобід України, ОЖ ОЧСУ, п-і мґр Уляною Целевич і попрохав її розповісти про завдання та діяльність тієї Організації.

ОЖ ОЧСУ постала в 1967 році з громадсько-патріотичних міркувань і обов'язковости жінок, і десь від того часу її незмінно очолює мґр Уляна Целевич — активна, вольова, інтеліґентна людина, яка виконує свої обов'язки з темпераментом і посвятою.

— Коли постало ОЖ ОЧСУ на Конвенції ООЧСУ в Ню Йорку в 1967 році, ми мали 11 відділів, нині маємо 25 відділів і 3 делеґатури, — розповідає Уляна Целевич. У Головній Управі її заступницею є Дарія Степаняк, секретарями Марія Нестерчук і Марія Лозинська, багато інших подруг очолюють різні ресорти. У Чикаґо Відділ ОЖ ОЧСУ очолює активна працівниця - громадянка п-і Надія Голяш.

— Нашим офіціозом є „Вісті ОЖ ОЧСУ" за редакцією Мирослави Ласовської й Алли Давиденко, друковані у „Віснику", — розповідає далі п-і У. Целевич. — У цьому році ми з успіхом провели Січневу акцію в обороні засуджених Москвою в Україні діячів. — Про наслідки тих заходів далі мовчки розповідають десятки документів; тисячі підписів українців і американців різних походжень, зібраних жіноцтвом, звернення до президента Ніксона в справі оборони безпідставно заарештованих, офіційні відповіді Гаазького Суду, Білого Дому, амбасадора ЗСА до ОН Дж. Буша, листи від різних організацій, комісій, які займаються справами оборони політичних в'язнів у світі, в тому й на території московсько - імперського СССР. Відбувається велике ділове листування між ОЖ ОЧСУ і Міжнародним Червоним Хрестом у Европі; є певні успіхи в допомозі політв'язням — економічного характеру, про що свідчать різні листи.

— До наших найважливіших акцій належало також святкове відзначування Тисячоліття першої християнської володарки в Україні, княгині св. Ольги. Об'єднання випустило бронзові, срібні й золоті пам'яткові медалі св. Ольги, щоб вшанувати її пам'ять так, як вшановують своїх діячів державні народи, — каже голова Управи ОЖ ОЧСУ. — Такі медалі, всі чи окремі випуски, одержали небагато осіб на спеціяльних плякетах. Ними був відзначений Осередок УПЦеркви у Бавнд Бруку, Провідник ОУН і президент ЦК АБН Ярослав Стецько; серію із срібної і бронзової медалей був відзначений видатний канадський державний діяч, кол. прем'єр Канади Джон Діфенбейкер. Він у Торонті, із сльозами на очах, сказав, що сприймає цей жест, „як найвищу честь, — медалю Королеви Ольги, яка володіла вільнолюбною Україною тисячу років тому!"

— До великих заходів, що вимагали і тепер вимагають великої праці усього членства й керівництва ОЖ ОЧСУ, належить постійна акція Суспільної опіки (допомога політв'язням і їх родинам йде і в країни на Заході, і в деякі країни в Европі). У Році Лесі Українки Об'єднання влаштувало багато виставок світлин, образів, видань у американських бібліотеках, по школах відбулися доповіді та ін. На чолі з Мирославою Ласовською створено Комітет встановлення пам'ятника геніяльній поетці Лесі Українці — з рамени ОЖ ОЧСУ — у ЗСА, найбільш імовірно на Оселі СУМА біля Елленвіл. Колишній вояк - українець, видатний скульптор Михайло Черешньовський, дав згоду виконати проєкт пам'ятника.

— Ми бажаємо співпрацювати з усіми жіночими патріотичними організаціями, адже маємо спільну Матір — Україну, — каже п-і Уляна Целевич, і розповідає, як під час передання медалей кн. св. Ольги в Українському Православному Осередку в Бавнд Бруку, Н. Дж., у церемонії брали участь, під зверхністю М и т р ополита Владики Мстислава, представниці 12-ти відділів ОЖ ОЧСУ, голова Управи СУА ред. Лідія Бурачинська, провід Православного Сестрицтва та ін. Згадує також про серію доповідей на тему „Вклад української жінки в розвиток літератури", про вшанування пам'яті зліквідованої КҐБ Алли Горської в Києві та відгомін у поточній американській пресі на її смерть, на підставі розісланих для преси матеріялів; про акцію самовиховання — лекції, доповіді, гутірки для членок Об'єднання; про видання кольорового нагрудного значка - прапорця на 22-ге Січня; про вироблення певного ритуалу посвячення прапорів відділів Об'єднання; про контакти з деякими американськими міжнародними жіночими організаціями задля поширення правди про Нескорену Україну та ін. заходи. Останньо в Ню Йорку, в готелі „Комодор" 28-29 жовтня 1972 року відбулася річна Конференція ОЖ, де, крім звітів і плянування на майбутнє, було вшановано 80-ліття Верховного Архиєпископа УКЦ Кардинала Иосифа Сліпого і відмічення 30-ліття постання УПА. Тоді ж жіноцтво віділсало в справі оборони Юрія Шухевича листи-прохання до Генерального Секретаря ОН К. Вальдгайма, до „Міжнародної Амнестії" та ін., також листа - подяку австрійському урядові за надання права на політичний притулок кільком українським утікачам з „з того боку світу".

— Тепер, — розповідає співрозмовниця, — відділи ОЖ ОЧСУ із різних міст розсилають відповідні листи з інформаціями про третій арешт Юрія Шухевича та прохання сприяти його звільненню. Листи йдуть до сенаторів, конгресменів, до ОН і до Державного Департаменту, а до них ми прикладаємо фотокопії тисяч підписів громадян Америки...

На закінчення п-і Уляна Целевич заявляє: — Ми не втомимось демонструвати разом із нашими батьками, чоловіками і братами, не втомимось провадити різні акції, скеровані на оборону нових політв'язнів в Україні: ми не втомимось працювати для здійснення заповітної ідеї кожної чесної української людини — здобуття Української Самостійної Соборної Держави.

Леонід Полтава

Річні Збори 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії перевибрали уряд

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Лисогір, заступник гол. предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан та голова Окружного Комітету Відділів УНС Ню Йорку д-р Іван Флис. Промовці підкреслили важливу ролю і завдання УНСоюзу в праці для добра членства і українського народу, вичисляючи досягнення УНСоюзу в ділянках економічній, культурній і політичній, зокрема допомогу поневоленому українському народові в його змаганнях до волі. Вони теж висловилися з признанням про широку діяльність 5-го Відділу, відзначаючи зокрема віддану працю секретаря Миколи Хоманчука та ставляючи цей Відділ за приклад другим Відділам УНСоюзу. Зборами проводила Президія в складі: Богдан Демчук — голова і Наталія Хоманчук — секретар, яка теж відчитала протокол з попередніх річних Зборів, на яких вона теж секретарювала. Після вибору нового уряду предсідник Відділу ред. Володимир Левенець подякував в імені уряду за перевибір, а також склав подяку гостям з централі та округи за участь у Зборах. Коротку дискусію в програмі Зборів продовжували учасники нарад опісля в часі перекуски, що її приготовили членки Відділу.

100 000 ТЕЛЕФОНІВ У ХАРКОВІ

У Харкові, де живе понад 1 мільйон населення, встановлено 100-тисячний телефонічний апарат, сповістила „Молодь України" з 7-го грудня: „За останні 10 років кількість телефонів у місті зросла в 5 разів". Повідомлено, що встановлено також закордонні телефонічні апарати, „з братніх соціялістичних країн".

Чому у нас не так?

Тому кілька тижнів, оглянувши в Нюйоркському природничому музеї „дивні діла рук Господніх" і, роздумуючи над незбагнутою Його величчю, проходжувалась я в задумі, чекаючи на підземку, по плятформі 81-ої зупинки 8-ої Евеню. Мою задуму перервала громадка дітей, що з питомим їм гамором вбігала на цю плятформу. Було їх біля п'ятнадцятеро, у віці десь між 10 - 12 роками. Всі вони були коротко підстрижені, зодягнені на европейський лад у сірі, однакові, чисті уніформи, із немалими полотняними торбами через плечі (подібно як колись у нас шкільні діти носили торби).

Їх гамір мене здивував, бо продирались з нього звуки зовсім чужі для мого вуха. Я зацікавлено наблизилась до них і побачила на їхніх торбах напис — японська школа. Діти, — звертаюся до них, — якою мовою ви говорите між собою? Вони втихли, видивились на мене і по коротенькій мовчанці, видно, найсміливіший хлопчик відповів прекрасною англійською мовою: „Як по-якому, по-японському". „А чому не по-англійському, п и т а ю ? „Чому" — і всі як одно щиро засміялись і дивлячись мені просто ввічі, хором відповіли: „Бо ми японські діти". Значить, чому ми мали б говорити між собою англійською мовою. Ця щира, відверта і просто неймовірна дитяча відповідь спонукала мене в дальшій розмові довідатись, що це були діти тут роджені, з японських родин, що поселились в Ню Йорку. Отже, це не були діти дипломатичних чи торговельних японських місій, тільки звичайних заробітчанських родин.

А тепер гляньмо в нашу дійсність. Чи хтось чув, щоб громадка наших дітей, ідучи до школи або зі школи говорила українською мовою? По-моєму немає такого чуда. А зверни їм увагу як це я робила цього року в одній з наших осель: „Діти, чому ви не говорите між собою українською мовою"? Буває, розсміються, іронічно відвернуться від вас, як від інтруза, мовляв, знову чергова напасть. Або котресь з-під лоба, дивлячись на вас докірливо відповість: „бо ме не кочимо".

А там на плятформі 81-ої зупинки, дивились мені діти просто ввічі і самопевно відповіли „... бо ми япоські діти".

Чому у нас не так? Де причина, що навіть ті наші діти, що день-у-день вивчають українїстику (п'ять днів у парафіяльній школі, шостий в Рідній Школі, в молодечих організаціях) не вживають між собою української мови, як розмовної?

Думаю, що кожен, прочитавши цю сценку з японськими дітьми і, знаючи нашу дійсність, бувби радий почути на це відповідь від когось із наших педагогів чи психологів, чи від людини, що слідкує за духовим розвитком української дитини і його формуванням в тутешньому оточенні. Щоб направити лихо, наперед уважливо мусимо прослідити його причину.

Марія Стефанів

ЗАЛИШИВ ОРГАНІЗАЦІЮ „БОЙ - СКАВТІВ"

Йорктон. - Після 26 років служби „Бой-скавтам" уступив із посту комишинера Юрій Сварчук, учитель середньої школи в Йорктоні, Саскачеван. За довгорічну працю для тієї організації молоді був відзначений званням „Майстра скавтінґу", а з 1964 р. був дистриктовим комишинером. У 1967 р. Ю. Сварчук брав участь, як провідник бой-скавтів Саскачеванської провінції, у Світовому Джемборі.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ

Золотий ювілей подружжя Ірини і проф. Степана Шахів

Дня 30 квітня 1972 р. минуло 50 літ з дня вінчання сеньйора української громади у Німеччині, тоді учителя клясичної філології Академічної гімназії у Львові, проф. Степана Шаха, колишнього секретаря Головного Виділу матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові та колишнього поручника УГА, - із абсольвенткою гімназії СС. Василіянок у Львові Іриною Застирець, дочкою професора Академічної гімназії о. д-ра Иосифа й Емілії з року Глібовицьких.

Першим, хто пригадав про цю ювілейну річницю 81-літньому студійному надрадникові та Лицареві-Командорові Ордену св. Сильвестра-Папи, був Апостольський Екзарх, Преосвященний Кир Платон Корниляк, висловивши напередодні ювілею побажання від Екзархії та уділивши Апостольське Благословення.

З огляду на стан здоров'я ювілятки урочистість була перенесена на день її іменин св. Ірини дня 18 травня ц. р. Підготовленням його зайнявся громадський Комітет під проводом п. Ольги Пеленської, проф. Ірини Трешневської та інж. Григора Комаринського і його дружини Євгенії. З нагоди ювілею одержали Панство Шахи багато побажань із різних країн Західньої Европи, із ЗСА, Канади й Австралії, звідкіля прилетіла до них їхня братаниця, внука письменника Володомира Самійленка, пані Галина Хомишин, із якою вони уже 23 роки не бачились.

Дня 18 травня ц. р. у Празник Вознесення ГНІХ о. канцлер Степан Дмитришин відслужив у катедральному храмі св. Андрія Первозванного в год. 9.30 співану св. Літургію у намірені ювілятів, а по Сл. Божій провів за текстом старого „Требника" „Чин Благословення 50-ліття Подружжя" і виголосив проповідь про християнське подружнє життя. Співав хор під управою д-ра Миколи Філя, а „Апостола" відчитав у старокиївському напіві баритон Богдан Шарко.

По Богослуженні зійшлись присутні у Церкві представники громадських установ та друзі ювілятів у парохіяльній домівці, щоб скласти їм привітання й побажання. При святочно застелених скатертями і квітами й тортами прибраних столах, засіли гості, а о. канцлер Ст. Дмитришин висловив побажання від Апостольського Екзарха та Душпастирства, вручивши на спомин дарунок: виданий у Києві 1971 р. „Архитектурно - історичний заповідник - „Софія Київська-авторства Григора Логвина, видавництво „Мистецтво", із дедикацією для ювілятів.

При перекусці й шампанськім слідували привіти від громадських установ, тостмайстром був інж. Комарницький. Виголошено 12 промов і привітів, а саме: перше привітання склав Президент Центрального Представництва Української Еміграції у Німеччині й тепер Генеральний Секретар Світового Союзу Вільних Українців, мґр Антін Мельник, від Т-ва „За патріярхальний Устрій УКЦ у Німеччині проф. Д-р І. Ковальський, від „Об'єднання Ветеранів УГА" склав побажання голові товариства, комбатант-адвокат д-р Я. Малиняк, від КО УХР передав побажання почесному голові член головної Управи мґр Б. Шарко, від Товариства „Рідна Школа" промовляв інж. Р. Домбровський, вітаючи співосновника і почесного Голову, інж. Є. Гарабач передав три привіти: як голова Українського Християнського Робітничого Руху ім. Івана Франка, як голова Комітету Перемиської й Надсянської Землі" та як колишній абсольвент перемиської гімназії вітаючи свого колишнього директора. Промовляли ще: проф. УТГІ Михайло Єреміїв, що приїхав із Швайцарії, колишня учениця гімназії СС Василіянок у Львові п. Ольга Пеленська, удова по доцентові УТГІ інж. Дамянові, далі п. Ірина Леник від Управи ОУЖ, вітаючи ювілятку як колишню касирку Головного Відділу Союзу Українок у Львові, що займалась тоді на доручення Управи влаштуванням похоронів сл. п. Ольги Басараб.

Пані Галя Вінтоняк склала побажання від Управи САЖН, проф. І. Трешневська поділилась споминами про молоді часи у Львові. Від вихованків Інтернату „Рідна Школа" привітали ювілятів студенти: Віра Лавріненко та Петро Мозолюк. Членкиня Редакції „Шлях Перемоги" Софія Наумович складаючи побажання, прочитала теж свій допис, що появився був у „Свободі" дня 28. 4. 72, у якому у „хроніці життя українців у Німеччині" згадує про „Золоте Весілля Панства Шахів.

На закінчення свята директор Степан Шах виголосив зворушливе слово подяки, нанизане цікавими споминами про його вінчання перед 50-ти роками у Львові, що його довершив був почесний крилошанин о. проф. Дам'ян Лопатинський, тодішній парох Успенської „Волоської" Церкви, а весільними старостами були: проф. Академічної гімназії д-р Іван Брик, урядуючий заступник голови Т-ва „Просвіта" та Ярослав Колтунюк, директор банку „Дністер" і голова Контрольної Комісії „Просвіти". Дружбою молодого був його товариш з Академічної гімназії проф. Олександер Панейко, а дружкою тіточна сестра молодої, Надя Бутринська, тепер живе у Чикаґо. На весіллі були крім родини Шахів, Застирців, Глібовицьких і Бутринських також численні гості, між ними осамітнена тоді удова по „галицькому каменярові" пані Ольга з Хоружинських Франко, що приятелювала із панею Застирцевою — та артист-маляр Олекса Новаківський з дружиною.

У симпатичній атмосфері, перериваній спонтанним співом „многолітствій" проминуло непомітно це неповторне по полудні, присвячене ювілеєві 50-літнього подружнього життя заслуженого Громадянина - виховника молоді, публіциста й автора споминів і десятки історичних монографій, котрий ще й нині у свіжій пам'яті відтворює минуле.

Б. Ш.

СЬОМА ЗАПОВІДЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

скромно вдягнена дівчина, питає мене: — Чи ви часом повернулись по свій перстень?

— Який перстень? — дивуюся. — Мій ось тут у мене на руці.

Простягає золоту обручку із синім каменем. — Я знайшла її тут біля дзеркала. Хтось, миючи руки, забув.

Дивлюся, довго дивлюся на неї. — Я вже десять хвилин стою тут і чекаю, чи не прийде її власниця, — додає дівчина.

— Це дуже шляхетно з вашої сторони, — кажу. — Найкраще віддати перстень до крамничного бюра знахідок, а там вже ним заопікуються. І, можливо, його власниця вас за це винагородить.

— Я не бажаю нагороди, — каже дівча. — Я просто не хочу, щоб хтось сумував із-за згуби.

Під вечір прибігла до мене Рут. — Я вам безмежно вдячна за віднайдення мого персня. Мені сказали у бюрі...

— Ні. Рут, це не моя заслуга. Його знайшла молода дівчина, яка не хотіла виявити свого прізвища.

В очах Рут заблищали сльози. Вони говорили більше за слова.

З НОВИХ КНИЖОК

Інж. Богдан Попович: Під українським небом"

Нові люди й новий рід літератури починає набирати права горожанства в Американській Україні. Нова еміграція засобилася, крім інших цінностей, рядами письменників. Одні пишуть добре, гарно і цікаво, інші гірше, залежно від здібностей. Лихо в цьому, що наші письменники думають, що вони „мусять" писати, навіть як не мають доброї теми.

Інж. Богдан Попович новий серед робітників пера. У Львові він був знаний, створив собі власний варстат праці — склеп „з насінням". Знаю його ще з Праги, разом ми студіювали, приїздив до мене в гості, як я був економом у князя Ліхтенштайна у фільварку Сібржіна, 15 клм від Праги. В Америці він теж створив власний варстат праці — курячу фарму в Ню Джерзі. Але довгі години праці у ній не вбили в ньому бажання писати до газет, — до „Свободи" й „Америки". А тепер вийшла його книжка. Я перестерігав його, що у нас немає читачів, захоплених українською літературою, що кошти великі. Не послухав мене! Я був приємно розчарований його твором, що складається з п'ятьох розділів. Автор називає свій твір „спогади". Але вже в першому розділі — „З буднів галицького приходства", крім спогадів знаходимо прекрасні описи природи. Ось вони: „Восени соняшники похилили голови і мовчки тужили за квітом минулої весни"; або: „Уся природа відпочивала, купаючись у пахощах м'яти, полину, яблук і млісно-солодкого подиху конопель"; або: „Айстри збилися в громаду і дивилися ясними очима на рідкого гостя" (з приводу приїзду президента Є. Петрушевича, вуйка автора). Таких описів безліч.

У книжці є цікаві, майже незнані читачам, описи життя у наших гімназіях, студентів, що „висипувалися з св. Юра, як весняні води гірських потоків". Великий обсерваційний змисл, — автор не забув навіть професора гімназії Мартинюка у Львові „з підстриженими вусами, посередині закопченими тютюном".

Історія життя українців під займанщиною Австрії, Польщі, історія польської шляхти, що жила з поту українських селян, згадка про атентат Січинського, про співжиття з жидами й участь оркестри Янкеля в опереті „Наталка Полтавка". Або про Абрума, який за себе каже, що Абрум все бачить і все знає.

Покійний ред. Лука Мишуга бував гостем у батьків автора, які мали вартісну бібліотеку. Студенти тоді ще до Першої війни видавали газети, а радше пробували пера, організували спортові ігрища, грали з жидівською дружиною „Гасмонея".

В книжці про великий Сокільський Здвиг у Львові, про початки Пласту і про д-ра Олександра Тисовського.

За Збругем

В цьому розділі автор розказує, як він в уніформі хорунжого австрійської армії відвідував дідичів поляків, німців і москалів, які жили на Україні. В розділі цікаво описане життя і побут наших українських поміщиків, які вважали, що гетьманський лад при розумному розв'язанні земельної справи, може втриматися. В тому часі на Україні організувалися і польські збройні сили ген. Довбур-Мусніцького. Польським „галерчикам" зі Сходу допомагали ген. Розвадовський та інші старшини австрійської армії, а українська влада гетьмана Скоропадського була безсильна положити край руїні. Україна будилася, пізнавала себе, з'їзди вчителів, військовиків, залізничників, відкриття університету в Кам'янці, похід ген. Матвієва на Крим, Вишиваний з УССтрільцями. Крим належав все до України і гетьман вважав себе теж за „хана Криму".

„Листопад"

У цьому розділі автор підтверджує „чудо" ЗУНР. Галичина від початку державности мала силу створити стотисячну армію. Навіть польські автори Сопотніцкі і Гуперт у книзі „Польсько-українська війна" відзначають героїзм Листопада і нашої збройної боротьби. І про інші деталі війни, напр. про Чортківську офензиву автор добре інформує.

Під Польщею

Автор описує, як Польща адміністраційними і поліційними репресіями здержувала розвій українського життя і господарських установ, але не здержала. Ставили опір і Українська Католицька Церкви з митрополитом Шептицьким на чолі, й Українська Православна Церква, що була поза законом Конкордату, дістала допомогу українців з-поза сокальського кордону. Українська Військова Організація, Організація Українських Націоналістів, українські політичні партії по обох боках Сокаля, „Луги", „Маслосоюз", „Центросоюз" — це була сила, якій не могла опертися Польща лише репресіями. Є згадка й про тих українців, що „змінили віхи" і виїхали під час т. зв. українізації — працювати для народу.

У боротьбі ОУН за права народу згинув сот. Головінський, командир 6-ої Бригади. Вибух польсько-німецької війни застав поляків не спосібних до оборони.

Большевики у Львові — це новий опис і образ хаосу під час першої їхньої окупації, совєтської системи господарки, в тому й насінництва, експертом якого був автор, який остаточно перейшов почерез Перемишль на німецьку сторону.

Ця цікава, інформативна книжка Богдана Поповича заслуговує, щоб її набути до родинних бібліотек. Її можна закупити в усіх українських книгарнях.

Степан Куропась

30-ЛІТТЯ „ХРИСТИЯНСЬКОГО ВІСНИКА"

Вінніпеґ. — Журнал-двомісячник українською мовою „Християнський Вісник", орган Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Канада, відзначає в цьому році 30-річчя з часу публікації першого числа. Журнал виходить на 30 сторінках, багато ілюстрований фотознімками з життя Об'єднання в різних країнах світу, має релігійні матеріяли, хроніку та ін. Головний редактор М. Подворняк, співредактор Іл. Тарасюк, засновником журналу в 1942 році в Канаді був проповідник Іван Шакотько, а першим редактором — проп. Іван Кіндрат. З рамени „Християнського Вісника" вийшли українською мовою „Лекції Недільної Школи" для учнів при молитовних домах.

✔ У комуністичному Китаї в Пекіні, Богослуження на Різдво відбудеться у „Південній" церкві. Раніше та церква мала назву ім. Непорочного Зачаття. Під час „культурної революції" була зачинена.

Союзові Вечерниці в Торонто

У суботу 25 листопада ц.р. Торонтська Округа Відділів УНС влаштувала традиційні Союзові Вечерниці. І хоч то були запусти і майже всі, так світські як і церковні організації влаштовували свої „організаційні запусти", то і Союзові Вечерниці були успішними та перемінилися у товариську родинну забаву, яка пригадувала чисельним учасникам також про працю цієї нашої української суспільно - громадської установи, яка вже на протязі близько 80 років так багато робить для нашої спільноти в Америці і Канаді.

Оркестра „Ехо" додавала заохоти молодим і старшим потанцювати та в товаристві своїх близьких і знайомих повеселитись, підкріплюючись стравами з кухні знаної в Торонті власниці гостинниці п-і Зозуляк.

У програму вечора входила також нагода здобути телевізор і 30 дарових грамот УНС для молоді до 15-го року життя. Вікриваючи цю частину забави голова Округи д-р Осип Бойко привітав присутніх, закликав вступати у члени УНС та представив члена УНС, який по короткому часі і малій вплаті одержав аксидентове відшкодування у сумі 2.500 дол. З словом про УНС та виясненням нагоди здобуття молодечих грамот виступив головний радний і обласний організатор В. Дідюк, який представив визначніших союзових діячів: М. Демидчук-Чучман, довголітню головну радну, тепер почесного члена Головного Уряду, Б. Зорича, попереднього заступника головного предсідника і директора Канадійської канцелярії УНС, Я. Ковальчука, довголітнього секретаря і основоположника союзових відділів у Торонті, К. Чорномаза, І. Курмана, В. Шарана, мгра М. Поронюка, С. Левицького, Я. Бурія, В. Бамбурака і В. Остап'яка.

Особливо, зокрема учасники привітали нового члена УНС М. Опалька, який обходив свої уродини та відспівали йому „Многая літа". Щасливим числом квитка здобув телевізор член управи Відділу 469 п. Копарницький.

Хоч Союзові Вечерниці влаштовувала ціла Торонтонська Округа, то все ж таки найбільше старань і праці у їх влаштуванні доложив Відділ 407, а зокрема його секретар В. Шаран, тимбільше, що забава відбувалася у залі церкви Пресвятої Евхаристії, де приміщується наш Відділ з церквою, яка дуже гарно і з великою вдячністю ставиться до праці УНС за уділений морґедж у висоті 210,000 дол. на низький відсоток. Попередні отці парохії і теперішні дуже багато морально допомагають у рості свого Відділу. Тому зі сторони союзових працівників вони все знаходять щиру подяку і велике признання. Союзові Вечерниці, які набирають вже традиційних форм у нашому суспільно-громадському житті, стають щораз більше популярними та зараховуються до кращих забав у Торонті. Управа Торонтонської Округи щиро дякує всім, які докладали праці й старань, щоб вечерниці вдалися якнайкраще. Учасниками було багато молоді, теперішні або майбутні наші члени, які мають перейняти керму цієї великої і так заслуженої української установи.

В.Д.

Концерт струнної оркестри в Торонті

Торонто (вл). — Українське Торонто може заслужено гордитися своєю струнною оркестрою, яка вже від ряду літ засвідчує своїми річними концертами не тільки високий рівень Торонтського Музичного Інституту ім. Лисенка, але теж свою наполегливу й успішну працю в ансамблевому виконуванні технічно трудних та інтерпретаційно вимогливих оркестральних творів світового репертуару.

Зокрема цього року треба привітати у програмі концерту, який відбувався 12-го листопада в залі Центральної Технічної Школи, виконання першої і другої частин Симфоністи на струнну оркестру української композиторки Жанни Колодруб. Це був чи не вперше у нас, на еміграції, виконаний твір цієї композиторки, який став центром уваги і об'єктом захоплених оплесків авдиторії. Жанна Колодруб, народжена в Винниці в Україні 1930 р. Студіювала музику в Київській консерваторії, у якій від 1952 р. працює викладачем. У творчому дорібку має твори для симфонічної і струнної оркестр, твори для флейти і фортепіяна, для флейти та арфи, для труби і фортепіяна, для фортепіяна, як теж романси, естрадні пісні, гармонізації народних пісень та ін.

Крім Симфоністи Жанни Колодруб, струнна оркестра Музичного Інституту ім. М. Лисенка під диригентурою проф. І. Ковалева виконала „Жалібну симфонію" П. Льокателі, „Корчертіно соль мажор" Б. Перголезі і „Просту симфонію" Б. Бріттена. Оркестра складається з учнів та кількох колишніх учнів Музичного Інституту, з яких деякі вже закінчили, а деякі закінчують вищі музичні студії. Цим разом у концерті виступила оркестра у складі 38 осіб, в тому 12 перших скрипок, 9 других скрипок, 7 віоль, 6 віольончель, три контрабаси і піяніст-акомпаньятор. Концертмайстер — Орест Ковалів, при фортепіяні Роман Познахівський. Невтомний директор Музичного Інституту і диригент оркестри проф. І. Ковалів та його оркестра зібрали заслужені вдячні оплески музиколюбної і зацікавленої успіхами нашої молоді публіки.

МІСТО ЕНЕРҐОГРАД

Селище, в якому покищо живе тільки 7 000 осіб, назване, на вказівку президії Верховної Ради УССР, містом Енерґоградом. Місто розташоване на Запоріжжі, поблизу Запорізької гідроелектростанції, його жителі працюють на електростанції, яка недавно дала перший струм із свого першого енерґобльоку. Будівництво на піщаному півострові Каховського водоймища триває. Енерґоград має бути чималим містом. Тепер там вже діє школа на півтори тисячі учнів, є великий готель, почали будувати торговельний центр.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 29-го ГРУДНЯ 1972 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1972 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 29-го ГРУДНЯ 1972 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

СПОРТ

„Львів" живе і жартує...

Клівленд, Огайо. — У неділю 19-го листопада, на синтетично - ґумовій площі Болдвін-Волес коледжу відбулося двоє рішальних футбольних змагань Лейк Ірі Сакер Ліґ. У головних змаганнях чемпіонів груп Схід і Захід, у яких змагалися дві хорватські дружини, дефенсива Загребу перерішила в користь своєї дружини (2:0) чемпіонат цілої ліґи. А в передматчі тисячудоляровий стріл Войтуса, разом із чуйністю воротаря Шеймовича, зберегли для „Львова" приналежність до найвищої кляси — Мейджор Дивіжин, водночас висилаючи, бодай на рік, до чистилища нижчої кляси — Фирст Дивіжин технічно високо заавансованих, але непрактичних своєю грою південно-американців, фірми Панамерикенс.

Словом, УАСК „Львів" далі живе, навіть... піджартовує. У перших змаганнях за відкриту (професійну) Чашу Америки „львов'яни" дозволили собі перемогти 2:1 голями Теофілоса й викинути з дальшої конкуренції могутніх сербів із Караджорджа — проти яких, як ми недавно писали, у Клівленді „трава не росте". Вправді тиждень пізніше жартував не „Львів", тільки жартували Донав Швабен із нього, вислідом 3:0 за аматорську Чашу Америки. Сяк, чи так, перша дружина „Львова" має ще одне залізо в вогні, а враховуючи юньйорів „А", які грають за юньйорську Чашу Америки, має ще два заліза. При тому зрадимо тайну, що провід клюбу зовсім не летить на якісь успіхи: справжньою ціллю гор за чаші є вдержати змагунів під своєю булавою. Коли клюб не зголошується до участи в цих турнірах, амбітні змагуни (які хочуть грати) йдуть до інших клюбів, як позики — а потім боржники, з християнської вдячности,... не хочуть їх віддати.

Юньйори „А" „Львова" їздили до Сінсинеті, де оперує Ліґа Огайо-Кентокі, на порівняльні змагання з тамошньою репрезентацією („ол старс") юньйорів. Перемогою 4:2 українці доказали вищість клівлендської Ліґи юньйорів, у якій, до речі, тепер головує тренер „Львова" інж. Андрій Шепарович, а секретарює воротар резерви „Львова" та Клівленд Стейт університету Ігор Жиґа.

Замітаючи покищо згрубша минулий пунктовий сезон „Львова" 1972, шість дружин „Львова" здобули такі місця (у скобках подаємо число клюбів даних кляс): Мейджор Дивіжин, провідник Іван Жиґа, асистент Осип Росул — одинадцяте місце (на всіх 12); доросла резерва, провідник інж. А. Шепарович — третє місце (10); юньйори „А", провідник інж. А. Шепарович — перше місце (12); юньйори „Б", провідник Микола Гамуляк — третє місце (10); резерва „Б", провідник Ігор Жиґа — п'яте місце (10); юньйори „Ці", провідник Омелян Мацина — дев'яте місце (10). Низька льоката наших найменших оправдується тим, що кращі її змагуни постійно відходять до вищої кляси, а на їхнє місце треба рекрутувати початківців.

Крім участи в красках „Львова", його змагуни-студенти дають великий вклад у шкільний і університетський футбол. Назвища Романа Росула й Ігора Жиґи не сходять із шпальт американських газет, при чому перший як стрілець, є пострахом усіх воротарів — крім Ігора Жиґи, який змагається в тій самій дружині Клівленд Стейт юнiверситі, що здобула звання університетського чемпіона Огайо. В шести змаганнях сезону Жиґа не пропустив ні одних воріт. В цій же дружині змагаються теж наші змагуни Паньків і Міґелич. Не бракує нашого брата-„львов'янина" теж у командних складах інших високих шкіл Клівленду.

Загальні Збори УАСК „Львів", у неділю, 3-го грудня ц.р., вичерпали всю звітну частину. Залишився до поладнання ще тільки вибір нових керівних органів клюбу на 1973-ій рік. Цю коротшу частину Зборів перенесено на пізніший час, про який члени будуть своєчасно повідомлені.

О-га.

ҐАКІВКА

„Чорноморська Січ" — Вудбридж П А Л 9:0

У чергових мистецьких змаганнях в Ґаківковій Лізі Юньйор Кавнті, що відбулися 5-го грудня ц. р. на льодовій арені у Воріналко в Елизабеті, — „Ч. Січ", вдруге в цьому сезоні розгромила цей поліційний ґаківковий клюб, цим разом „сухим" вислідом 9:0. Вже в 1-му періоді „Січовики" вели 1:0, що його здобув Мельник з подачі Фера. Маючи значну перевагу в П-му періоді „Ч. Січ" піднесла вислід до 3:0, в якому відзначилися: знову Мельник з „асисти" Фера і Л. Соловей з власного рейду. В П-му і заключному періоді голі для „Ч. Січі" здобули: двократно Мельник з подач Будного, (черговий „гет трик") Павло Меле з подач Л. Соловея і Є. Семенюка та по одному Д.К. – він з подачі Л. Соловея і врешті М. Соловей з „асисти" свого молодшого брата Л. Соловея. Після тієї перемоги „Ч. Січ" П, що репрезентує філію Т-ва в Мейплвуді в показнику табелі гор займає П- місце і має можливість зіпхати сучасного лідера яким є сильним ґак. клюб Плейнфілд з їх позиції. Склад „Ч. Січі" Барбадин, Дзіман, Буняк, Залізко, Р. Семенюк, Є. Семенюк, М. Соловей, Л. Соловей, Фер, Квін, Сурович, Олійник, Будний, Кох, Меле. Петро Семенюк Менаджер, Д. Квін — тренер.

ФУТБОЛ

„Чорноморська Січ" — „Молффета" Ф. К. 4:0

Не зважаючи на зливний дощ і жахливо болотисту площу, відбулися чергові мистецькі змагання „Ч. Січі" П з італійським клюбом „Молфетта", які закінчилися перемогою наших молодших футболістів 4:0. Як в усіх досі відбутих грах особливо відзначався середній напасник „Січовиків" - Богдан Хамуляк, який і цим разом здобув усі 4-ри голі зустрічі. В табелі стрільців тієї „Січової" дружини Б. Хамуляк займає недосяжну позицію лідера. Цей, як і кілька інших футболістів з нашої надійної резерви мають добрі можливості в скорому майбутньому, у випадку потреби перейти до 1-ої дружини. Склад „Ч. Січі" П: Ключник, Дідоха, М. Гординський, Басняк, Хромовський, Бабій, Головінський, Ткач, Хамуляк, Ткачук, Кальба, Марущак.

Мистецькі змагання „Ч. Січі" І з Елизабетськими Ірляндцями, з причини непридатної до гри площі, суддя відкликав.

Нове число Спортового Журналу „Наш Спорт"

Уже в цьому тижні вийде з друку нове число органу УСТ „Ч. Січ' журнал „Наш Спорт". В цьому річному 9-му числі є поміщені вичерпні матеріяли про широку діяльність УСТ „Ч. Січі", документальна статистика, табелі осягів усіх 9-ти ланок „Ч. Січі" в різних американських ліґах, СУАСТ-Схід і УСЦАК. У зв'язку з Олімпійським роком, XX-ою Олімпіядою, що відбулася в Мюнхені, багато місця присвячено участі і осягам українських спортовців в збірці СССР, подано їхні прізвища і ділянки спорту, в яких вони здобули медалі і точки. У фотоальбомі поміщено світлини 2-ох десяток цих найвизначніших спортовців(ок) сучасної України.

У цьому числі вміщено також цікавий нарис - статтю двократного старого чемпіона — О. Шапоренка „Куди впадає Псьол", передруковану з Київського „Старту", а дальше спортові поезії, інформації і практичні поради. Як і в попередніх роках цей єдиний український на сході ЗСА спортовий журнал вийде в накладі 1000 примірників, величиною 48 сторінок з цього числа 28 тексту і 20 святочних привітів від українських підприємців і професіоналістів. З віддалених міст ЗСА і Канади зацікавлені можуть собі замовити це число „Нашого Спорту" листавно, залучуючи один доляр на адресу „Ч. Січі" 680 Сенфорд Евеню, Нюарк, Н. Дж. — 07106.

О. Твардовський

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВЛАСТІ ПРИЗНАЛИ, що з-посеред 5.000 жидівських імігрантів, які в цьому році прибули з Совєтського Союзу, яких 40 спакувались і від'їхали геть. Деякі з отих жидівських еміґрантів з СССР вернулися до Совєтів, але це були одиничні випадки. 4.950 імігрантів включилися в ізраїльську економіку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 14-го СІЧНЯ 1973 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва Д. Вітовського — 375 Відд. о год. 12-ій дня в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. На порядку: Відкриття; Відчитання протоколу з попер. зборів; Вибір предсідника і секретаря; Звіт уступаючої Управи; Дискусія; Звіт К. Комісії і уділення абсолюторії; Вибір нової Управи на 1973 р.; Внески і запити; Закриття. Проситься прибути на збори. — В. Василюк гол., І. Денисівський касир, П. Тарнавський, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 6859. Тарзан зацікавлений новою породою створінь

Ув'язнених харцизників, які так налякались, що виявили прізвище і місце замешкання свого головного змовника, мерщій відвезли до повідомленого через радіо Момбуззі. Вождь Улі з країни булів летить, щоб стрінутися з своїм сином, сотником Чулю, у Тарзановому місті... але дивоглядне створіння, що його Тарзан бачить в селі ururців, відкладає від'їзд Тарзана.

Друже Міті, я здивований і зацікавлений цими інтеліґентними звірятами, — один з їх предків був мабуть павукоподібною мавпою, але...

Ми, урурці, вважаємо їх за павукоподібних людей! Тільки ми одні знаємо, де заховане їхнє село — не хочу, щоб будь котрий ловець наніс їм шкоду! Ходи, Тарзане, поговоримо з одним із тих людей!